

2014 m. vasario 7 d., penktadienis

Nr. 5 (1066) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | F o t o g r a f i j a | K i n a s

2

Valstybinio simfoninio orkestro 25-mečiui

3

Eimunto Nekrošiaus spektaklis „Jobo knyga“

5

Jonas Trinkūnas – kibernetikos skeptikas

Andris Vītolis. „Stalas išeina iš kambario“
2013 m.

6

Pokalbis su tapytoju Andriu Vītolijiu

8

Prasideda Berlyno kino festivalis

9

Nauji filmai – „Santa“

Arturas Valiauga, iš ciklo „Ilgesio žemė“. 2012 m.

Laiko geologija

Kristijono Donelaičio ilgesio žemė pagal Arturą Valiaugą

Agnė Narušytė

Kiekvieną tekstą galima pradėti nuo oro. Kas dabar dedasi už lango? Penki laipsniai šalčio, bažnyčių bokštai jau mato saulę, sniegas taip nusidėvėjės, kad nebebus kam tirpti, vis dar žiema. Tai pats banaliausias klausimas. Ir pats svarbiausias – vaizdas pro langą yra būsimos dienos spektaklio scena. Metų laikas diktuoja scenarijų, mes tik pagal jį suvaidiname savo gyvenimus geriau ar blogiau išsiausdami. Todėl toks kūriniys kaip „Metai“ lietuviškai turėjo būti anksčiau ar vėliau parašytas. Kristijonas Donelaitis tik vykdė nudromius iš auksčiau. Bet niekas jam neliepė rašyti hegzametru ir dar – apie netašytus kaimiečius. Galėjo susirasti kilnesnį objektą, parašyti ką nors apie meilę. Bet ne – vis darbas, vis rūpesčiai. Pamokymai pačiai primitviausiai egzistencijai: „Tu, niekings žmogau! mokykis čia pasikakyti, / Kad tav kartais tropijas

skūpiai prisivalgyt.“ Galime teisėtai skustis, kad šis nuo vaikystės kalamas tekstas mus pasmerkė amžiam gyvenimui Vyžlaukyje. Todėl jis reikėjo kuriams laikui užmiršti.

Kartą, kai dar buvau paauglė, tėvas manė nusivežę į Tolminkiemį. Galvoje įkyriai skambėjo džiugi „Metų“ pradžia: „Jau saulelė vėl atkopdama...“ Visai norėjau pamatyti tą vietą, kur pavasarį pamokslauja gandrai, rudenį „ratas sukasii sunkiai“, žiemą išalkęs Dočys pasišaudo varmų, žmonės dėvi „sopagus“ ir skuba „pas kakalj mielą“ (iš to žodžio sutartina kikenavome per literatūros pamokas). Nebebrišimenu, ko tiksliai tikėjausi, bet tikrai ne to, ką pamačiau: niekam ne-rikalingomis žolėmis apželusių lygumą, purvinas pakelės balas ir netinkantį miestelio pavadinimą – Čistyje Prudy. Niekas ten nepriminė ilgesingojo Tolminkiemio. Kristijono Donelaičio muziejus ir jo kapas tada tik šiurpino kaip mirties relikвиjos. Daugiau niekada ten nebuvau.

Vėliau mačiau tų vietų fotografijas, iš kurių išsiskyrė Raimundo Urbono ciklas, taip ir neišleistas atskira knyga. Jos buvo nostalgikos – Urbonas ieškojo išlikusių praeities ženklų, juos fiksavo suminkštindamas kontūrus, kad ištirptų detalės, per daug aiškiai rodančios dabartį. Jo rusvos fotografijos atrodė tarsi darytos kažkada seniai – kiaurasieniniai griuvėsiai, iš paskutiniųjų saugantys juos pastaciusių žmonių dvasią. Jų vaizdas keistai ramino – gundė svajoti apie tai už Lietuvos ribų palikta žemę, kurioje gimė ne tik pirmasis lietuviškos literatūros kūrėjus, bet ir pats raštas, užpildęs knygas, neštas į Rusijos nudrengtą Lietuvą. Bet fotografijų grožis leido išvengti tiesos – negalvoti apie tai, kad visa ta istorija jau nubraukta nuo žemės paviršiaus, sunaikinta

NUKELTA | 7 PSL.

Įspūdinga devintujų simfonijų pynė

Valstybinio simfoninio orkestro 25-ojo gimtadienio koncertui nuskambėjus

Živilė Ramoškaitė

Valstybinio simfoninio orkestro meno vadovas ir vyriausasis dirigentas Gintaras Rinkevičius gimtadienio koncertus rengia kasmet ir būtinai sausio 30-ają, pirmo vieno orkestro koncerto dieną. Apie tą koncertą jau sukurta legenda, kuo labiau jis tolsta, tuo išpūdingesnėmis detalėmis apauga. Nenuostabu, kiekvienas juk turime sukaupę stiprių meninių išgyvenimų, kurie metams bėgant darosi vis brangesni ir ryškesni. I mūsų patetiškus prisiminimus koks nors iš šalių žvelgiantis abejingas subjektas gal tik galvą pakraipys...

Gintaro Rinkevičiaus augintas ir brandintas orkestras šiandien jaučiasi tvirtai, nėra né ko lyginti su pirmuoju koncertu ir kelio pradžia, pareikalavusia didžiulio triūso ir ištvermės, kai kiekvieną orkestro koncertą kolektyvas suvokė vos ne kaip dalyvavimą čempionate, kurio tikslas – pergalė ir tik pergalė! Tada reikėjo ne tik kuo geriau groti, bet ir žūbtūt nutilyti skeptikus balsus, abejojančius dar vieno simfoninio orkestro reikalingumu. Isvirtinti Lietuvos muzikiniame gyvenime padėjo begalinis G. Rinkevičiaus entuziazmas, užsišpyrimas ir noras turėti savo kolektyvą, kurį ugdui, mokai, į meistriškumo aukštumas vedi visiškai savarankiškai. Maestro šiame kelyje palaike įsakmus jo talento balsus.

Vartau senas orkestro koncertų programas ir negaliu nepasidžiaugti nuosekliai kauptu repertuaru, aprēpiantčiu nuostabiausius simfoninės klasikos kūrinius, sukurtus muzikos genijų – Franzo Schuberto, Ludwigo van Beethoveno, Johanneso Brahms, Gustavo Mahlerio, Richardo Strausso, Piotro Čaikovskio, Sergejaus Rachmaninovo... Orkestro koncertai traukė dėl pasirinktos muzikos (neįmanoma išvardyti visų orkestro atliekamų autorinių, tarp jų nemaža ir šiuolaikinių), bet taip pat ir dėl kviečiamų puikių solistų. O gimtadienio koncertams visuomet buvo rengiama išskirtinė programa. Būta koncertų, kuriuose orkestras atliko po G. Mahlerio simfoniją (V, II, III), o švēsdamas vos penktąjį gimtadienį, ēmėsi šio autoriaus grandiozinės VIII!

Šiųmet XXV sezono orkestras pažymėjo išskirtiniai koncertais, ku-

riuose buvo atlirkos trys 9-osios simfonijos, o jas vainikavo sausio 30 d. nuskambėjusi L. van Beethoveno Devintoji. Pradėta buvo nuo šio sezono pirmame koncerte rugpjūčio 26 d. atlirkos Antonu Brucknerio Devintosios d-moll, paskutinės kompozitoriaus simfonijos, paskirtos *mylimam Dievui* („dem lieben Gott“), kurios iki pat mirties (finalo galutinai užbaigtai autorius nespėjo). Orkestras simfoniją grojo itin susikaupęs, dėmesingai sekdamas maestro G. Rinkevičių, paniruši į sukrečiančias muzikos gelmes. Šiame konerte kolektyvas visiškai atskleidė savo meninių pajėgumų. Ypač raiškiai muzikavo orkestro pūtikai.

Kita devintoji simfonija – Antono Dvoržako e-moll, „Iš naujojo pasaulio“. Prisodrinta paties autorius sukurtų „amerikietiškų“ melodijų, palyginti su Bruckneriu, maloni, vaizdinga, lengvai klausoma muzika, skaidinanti fantaziją į nuostabią peizažą pasaulį, lyrika ir liaudiškos muzikos sferas. Orkestras visa tai sėkmingai perteikė, mu-

G. Rinkevičius perleido diriguoti Robertui Šervenikui. Beje, šiame konerte (lapkričio 15 d.) dalyvavo pianistas Andrius Žlabys, atlikę Fryderyko Chopino Antrajį koncertą ir palikę vieną kitą abejonę dėl dusloko „Yamaha“ fortepijono skambesio. Vėliau tą vakarą atlirkta Schuberto Devintoji suskambėjo ypač pakiliai. Tiksliai, skoninga ir raiški interpretacija sužavėjo juvelyriškomis detalėmis (medinių pučiamųjų grupė tiesiog žérėjo) ir puikių skambančiais *tutti*.

Sausio 30 d. gimtadienio koncerte turbūt svarbiausias veikalas buvo L. van Beethoveno Devintoji simfonija. Kadangi šventinį koncertą orkestras skyrė įvairaus skonio publikai, ši sudėtingą veikalą „palengvino“ populiarios operų arijos, kurioms buvo skirta pirmoji koncerto dalis. Nuskambėjus Dmitrijaus Šostakovičiaus energija trykštančiai, „Šventiškai uvertūrai“ pasirodė solistai, pakaitomis padainavę po dvi arijas (iš Georges'o Bizet „Karmen“, Wolfgango Amadeus Mozarto

Gintaras Rinkevičius

V. ŠČIAVINSKO NUOTRAUKOS

Edgaras Montvidas, Irena Bespalovaitė ir svečias iš Rusijos Michailas Kazakovas. Ypač sužavėjo E. Montvido jausmingai atlirkta populiarioji II veiksmo Chosé arija ir Hofmano kupletai bei I. Bespalovaitės Pamino arija ir Miuzetės valsas.

rifus“ geriausiai žino dirigentai ir jų atliekantys muzikantai. Tai visais požiūriais sudėtingas veikalas. Bet Maestro Rinkevičius net ir per gimtadienio šventę neleido sau lengviau atsigrėti. Itin dramatiškai jis interpretavo pirmąją dalį su ypač raiškiai artikuliuota „taskuota“ tema, staigiomis dinamikos bangomis, nepaprasta vidinė jėga. Kitų dviejų dailių muzika ne tokia „kovinga“, – *Scherzo* praskriejo greitu tempu, stabtelint vidurinėje dalyje, kai pasigirdo linksma obojaus melodija. Pagirtinai tiksliai ir raiški šioje dalyje buvo medinių pučiamųjų grupė – pradedant fagotu, baigiant puikiu obojaus solo. Trečioje dalyje nuosirdžiai atsivėrė styginių, ypač smuikai.

Devintosios finalas su chorū ir solista atliktas itin išpūdingai. Kauno choras šių simfoniją yra puikiai atlikęs daug kartų, bet šių dainavau su dar didesniu polėkiu. Orkestras buvo toks pat pakilus. Tačiau tikra staigmena tapo harmoningas, tikslus ir skambus solistų ansamblis, savo epizodus padainavęs itin stilingai. Išskirtinių pagyrimų nusipelno sopranas Irena Bespalovaitė, meistriškai artikuliavusi greito tempo aukštostos testūros motyvus. Nuostabiai skambėjo jos skaidrus sopranas.

Pakilojį „Odé džiaugsmui“ artėjant baigiamajam akordui tiesiog sudrebino betonines Kongresų rūmų sienas. Valstybinis simfoninis orkestras išties šventiškai paminėjo dvidešimtpenketį, o tai juk ketvirtadalis šimtmečio!

Irena Bespalovaitė, Jovita Vaškevičiūtė, Edgaras Montvidas ir Michailas Kazakovas

zikavo laisvai alsuodamas, įsiklaušydamas į kiekvieną muzikos vingį. Puikiai suskambėjo išraiškinga antrosios dalies anglų rago tema, taip pat daugybė kitų nemažiau pavyku sių epizodų.

F. Schuberto Devintają C-dur

„Užburtosios fleitos“, Gioachino Rossini „Sevilijos kirpejō“, Camille'o Saint-Saenso „Samsono ir Dalilos“, Giacomo Puccini „Bohemos“, Jacques'o Offenbacho „Hofmano pasakų“ ir Charles'o Gounod „Fausto“. Solistai – Jovita Vaškevičiūtė,

atlikę iš Belgijos ir kitų šalių. Su „B'Rock“ orkestru dažnai pasirodo garsūs solistai ir dirigentai, kaip antai René Jakobsas, Jérémie Rhoreris, Leonidas García Alarcónas, Peteris Dijkstra, Philippe'as Jarousky, Kristiana Bezuidenhout, Aleksandras Melnikovas, Ilina Ibragimova ir kiti. Kolektyvas per sezoną surengia tris dešimtis koncertų išvairose šalyse. Pasirodymai visada teatrališki, kupini staigmenų ir nuotaikinių.

Apie simfonijos „povandeninius

XVIII a. kūrinių. Tačiau nevengia ma atliki ir šiuolaikinę muziką. Beje, šiam kolektyvui visa muzika yra šiuolaikinė, nesvarbu, ar tai Monteverdi, Vivaldi, Mozartas, ar Brittenas.

Orkestro „B'Rock“ meno vadovas ir koncertmeisteris Rodolfas Richteris – žymus smuikininkas, daug koncertuojantis kaip solistas ir ansamblinės. Jis yra padaręs nemažai Juhanno Sebastiano Bacho, Georgo Friedricho Händelio, Giuseppe's Tartini ir kitų kompozitorų įrašų, nesenai į kompaktines plokštėles su

„B'Rock“ orkestru įraše Antonio Vi valdi ir Johno Cage'o kūrinius.

Konerto solistas – pagarsėjęs baroko muzikos interpretuotojas, sveicaru fleitistas ir dirigentas Maurice'as Stegeris. Jis nuolat kviečiamas koncertuoti ir dirbtį dirigentu su geriausiais baroko, klasikinė ir modernių muzikų atliekančiais kolektyvais.

Tikimasi, kad šis prestižinio baroko orkestro ir nuostabaus solisto pasiodymas Vilniuje suburs visus, megstančius kokybišką muziką.

LNF INF.

Anonsai

Baroko muzikos koncertas

Vasarį 8 d. 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje koncertuos pirmą kartą Lietuvoje viešintys pasaulinio garso baroko muzikos interpretatoriai – žymusis Belgijos baroko orkestras „B'Rock“ ir fleitistas Paganini vadinamas šveicarų fleitistas ir dirigentas Maurice'as Stegeris. Svečiai atliks Giuseppe's Antonio Brescianello, Antonio Vi valdi, Giuseppe's Torelli ir Frances-

co Geminiani kūrinių programą „Su meile, Vivaldi“.

Belgijos baroko orkestras „B'Rock“ įkurtas 2005 m. ir yra vienas geriausius pasaulyje tokią muziką atliekančių kolektyvų. Šio orkestro atsiradimą įkvėpė senosios muzikos atgimimas. Orkestrą įkūrė klavesinininkas, kompozitorius ir dirigentas Frankas Agsteribbe'as, kontrabosininkas Tomas Devaere'as ir kultūros vadybininkai Tomas Bisschopas bei Henriks Storme'as.

„B'Rock“ reziduoja Gente. Orkestre groja daugiau kaip dvidešimt

atlirkėjų iš Belgijos ir kitų šalių. Su „B'Rock“ orkestru dažnai pasirodo garsūs solistai ir dirigentai, kaip antai René Jakobsas, Jérémie Rhoreris, Leonidas García Alarcónas, Peteris Dijkstra, Philippe'as Jarousky, Kristiana Bezuidenhout, Aleksandras Melnikovas, Ilina Ibragimova ir kiti. Kolektyvas per sezoną surengia tris dešimtis koncertų išvairose šalyse. Pasirodymai visada teatrališki, kupini staigmenų ir nuotaikinių.

Orkestro repertuaro pagrindas – žinomi ar rečiau skambantys XVII-

Jobo kančia, maištas ir begemotas

Apie Eimunto Nekrošiaus spektaklį „Jobo knyga“

Lina Klusaitė

Apie Eimunto Nekrošiaus spektaklius esame išpratę kalbėti rimtai. Rimtai į savo darbus žiūri ir pats režisierius, rimtas bus ir šis straipsnis. Jei manote, kad pavadinime slypi ironija ir begemotas nėra biblinis personažas, klystate. Paskaitykite „Jobo knyga“ – viena pričiartinėsių Senojo Testamento tekštų, pažiūrėkite naujausią Nekrošiaus pastatymą, ir nustebite, kokie buvo paskutiniai Jobo žodžiai.

Tapo išprasta, kad „Jobo knyga“ matuoja teologinės Biblijos tiesos. Dažniausiai joje keliamas bėgio egzistavimo pasaulyje ir nekalto kentėjimo problema, kuriai, susidūrus su Jobo drama, sunku paaiškinti net patiem teologams. Ši tema jaudino ir tebejaudina daugelių menininkų, rašytojų, filosofų: pradėdant Fiodor Dostojevskiui, kurio romane „Broliai Karamazovai“ Ivanaus suabejojo Dievui dėl pasaulį apėmusius nekaltos kančios, ir bai-giant C. Fredu Alfordu, kurio knygoje „Po Holokausto...“ („After the Holocaust...“) Jobo drama tapo atspirties tašku kalbėti apie šiuolaikinį žmogaus kančią. Ne vienas filosofas „Jobo knyga“ siejo su Samuelio Becketto pjesėje „Belaukiant Godo“ aptinkamu beprasmisku laukimu, objektu, kuris niekada nepasirodydys, tyla ar Albert'o Camus „Sifizo mīte“ aprašyta absurdo žmogaus maišto idėja, nepaliikančia vėtos nuolankumui, susitaikymui su iracionalia tikrove. Nors moderniai laikais absurdus pasaulis apibrėžiamas Dievo nesatimi, „Jobo knyga“, kurioje Dievas vis dėlto pasirodo (manoma, kad Dievo išterpimo epizodai yra vėlesnės redakcijos pataisa), netapo kliūtimi apmasyti jos iš absurdo patirties perspektivos. Kaip teigė Camus, absurdas gimsta iš begalinio žmogaus troškimo suvoktu pasaulio vienovę, nuolatinio aiškumo ilgesio ir iracionalaus, nепаžinaus pasaulio tylejimo priešpriešos. Jobas, susidūrė su iracionalia Dievo tvarka, kaip ir Camus absurdo žmogus, troška aiškumo, Dievo plano suvokimo, todėl kreipiasi į Viešpatį prašydamas pasiaiškinti, atkurti simbolinę tvarą, prarastą prasmingą egzistenciją, kurios jis, sekant Dievo teisingumo ekonomiją, nusipelnė savo uoliu tikėjimu. Jobo klausimas „Kodėl?“, savo kaltės nepripažinimas ir ilgas atsakymo laukimas ne vienam filosofui leido ši biblinį personažą pastatyti greta maištaujančio, metafizinius būties klausimus kvestionuojančio modernaus žmogaus.

Nekrošiaus spektaklyje metafizinės būties, maišto temos paliečiamos labai nežymiai, ir tai yra jo paties sąmoningas pasirinkimas. Kaip teigia pats režisierius, „Jobo knyga“ jis interpretuoja remdamasis Antano Maceinos religijos filosofija, kurii, nors ir išplaukia iš egzistencialistinių nuostatų, akcentuoja ne tiek bendrą absurdžios būties patirtį, maištingą žmogaus laikyseną jos at-

žvilgiu, kiek konkretaus žmogaus kovą už savo likimą, jo asmeninę vi dinę dramą, iš vienos pusės, sąlygojamą abejojimo, klausimo kėlimo ir apsisprendimo kančios situacijoje, iš kitos – susitaikymo su savo kūrinio statusu ir ontologinio Dievo pripažinimo reikalavimo. Šiuo požiūriu Nekrošiaus spektaklis kaip niekad religinis, keliantis ne tiek filosofinius, kiek tikėjimo klausimus. Gal todėl Jobas tame pasirodo ne kaip modernus, savo jégomis tikintis maišto ar egzistencinio mąstymo žmogus, o kaip nuolankus Dievo tarnas, eilinis žmogelis, kurio ribinė situacija tiesiog išprovokuoja jį kelti klausimus ir elgtis nekasdieniškai. Iš pirmo žvilgsnio norisi pričiuntis tokiai Nekrošiaus Jobo interpretacijai, bet netrukus supranti, kad režisierius pasirinkimas yra dėsnin ga gilaus išsiskaitymo į Maceinos religijos filosofiją išdava. Ir išties Maceinos indėlis čia toks ryškus, kad braukiant pirštu per filosofo raštų paslapus galima atsekti Nekrošiaus dėmesingai dėliojamus akcentus.

Jobo tikėjimas, kaip mano istorikai, remiasi deuteronomine teologine tradicija, Dievą lyginančia su Įstatymu. Ši tradicija dar nebuvę įteisininus mesianistiškis ar eschatologinės vilties, vėliau tapusios svarbia Naujojo Testamento atrama. Gyvenimas užsibaigdavo čia, žemėje, todėl viskas, kas žmogui nutikdavo jo kasdienybėje, turėjo negrižtamą vertę. Biblioje vertingi dalykai buvo užtvirtinami juos pakartojant, pritaikant ir įtraukiant į vyraujančią teologinę pažiūrų sistemą. Taip atsirado skirtinges pasakojimų versijos, žyminčios skirtinges tikėjimo koncepcijas. Nekrošius, norėdamas užtvirtinti Jobo žemiško gyvenimino gerovės žlugimo priešistorę ir teologinio ginčo sąrangą, pradžios teksta taip pat pakartoja, pavesdama ji įšakyti trims pagrindiniams kolizijoms personažams, skirtinges teologijoms astostaujančioms figūroms: Dievui (Salvijus Trepulis), Velniniui (Vygandas Vadeiča) ir pačiam Jobui (Remigijus Vilkaitis). Šioje spektaklio vietoje režisierius sumanymas, ko gero, labiausiai disonuoja su aktorių galimybėmis. Aktoriai tiesiog skirtinges intonuoja tekstą, tačiau ketinimai, koncepcijos, versijos, požiūriai į įvykį neišryškėja. Salyginė pasakojimo forma

Darius Petrovskis (Bildadas), Remigijus Vilkaitis (Jobas), Vaidas Vilius (Elifazas)

juos verčia atsiriboti nuo įvykių išgyvenimų, todėl drama sunkiai įgauna pagreitį, o laikas nemunaldomai senka. Vilkaičio Jobas, kartu ir pasakotojas, ir įvykius išgyenantis asmuo, po truputį išiubuoja veiksmą, ir drama prasideda. Atpyrranda tiesioginė kalba, dialoginiai monologai, taupios, bet iškalbingos režisierius metaforos.

I Jobo dramą Nekrošius pirmiausia žvelgia į Tėvo, duodančio ir atimantį saldainius, visagalybės perspektivos (kick primityvoka tiesioginė nuoroda į tai – ant kaklo kabantis žuvies simbolis, suvyniotas lyg saldainis). Jau pirmoji scenografinė metafora liudija, kad Jobo, laikinčio kertinius savo namų rastus, gerovę iš tiesų priklauso nuo Dievo. Užtenka pastarajam papūsti, ir tas pats rastas, kurį Jobas laikė neva savarankiskai, jį parklupdo (asociacija su Kristumi), galiausiai prispauzdžia prie žemės. Tuo pačiu metu kaip išvarymo iš Dievo namų užuominia, aliužija į bausmę lydinčią kalte scenoje išauga aktorių iš tuščių rašomojo stalčių sudėliotas Jobo nuodėmių, kančių, gundymo medis. Stalčių motyvas – į juos paprastai dedamos bylos su prasikaltusiu nuodėmėmis – vėliau pasirodyti Jobui balbant apie savają bylą. Stalčiai ir vėl bus tušti, iš jų pabirsi tik balti popierėliai. Jobas į savo nuodėmių dėžutę galės padėti tik savo švarkeli – tikėjimą, nusivelkamą ir apsivelkamą kaip abejonę, bandymą seną pūliuojančią odą pakeisti nauja. Su šia metafora iškalbingai susisies degančiomis lemputėmis apraizgytas kenčiantis Jobo kūnas, simboliniame spektaklio audinyje virsiantis savanorišku kančios pri-

siemimu, maceinišku „nuskaidrėjimu Dievuje“, nusikratant senuoju ir apsivelkant naujuoju žmogumi. Iki tapimo naujuoju žmogumi dar bus ilgas keliais, draugų Elifazo (Vaidas Vilius) ir Bildado (Darius Petrovskis) teologiniai išvedžiojimai, bandymas primesti kaltę, jos neradimas, pilnatvės dienų prisiminimas ir visiškas Jobo sutrikimas.

Tai, kaip Jobo sutrikimą pateikia Nekrošius, yra bene pati dramatiškiausia, jautriausia spektaklio vieta, atidengianti ne tik aštriausią „Jobo knygos“ smaigali, bet ir Maceinos religijos filosofijos šerdį. Jobo atsakyti Elifazui ir Bildadui, kuriuose formuluojami maištingi klausimai Dievui („kā padariau Tau, žmogaus sarge? / Kodėl pavertei mane savo taikiniu?“), režisierius traktuoja ne kaip maišto užuomazgą, o veikiau kaip brėstantį skundą, nubloškiantį Jobą į Maceinos minimą absoliučią vienatvę. Nekrošius, kaip ir Albert'o Camus sekėjai, užfiksuojala bai svarbū tylos momentą, kai Dievas ir velnias pasitraukia. Po šio įvykio Jobas patiria visišką rezignaciją, tuštumą, sutrikimą, sąmyš. Vilkaitis jautriai perteklia karščiuojančią Jobo būseną, kai „šviesa jo palapinėje aptemsta“, o „dviasias atsiduria tamsoje“. Apimtas nevilties Vilkaičio Jobas ima kasti tuneli, kurio gale galbūt pasirodyti išėtis. Sekant nekrošiškai maceiniška interpretacija, tunelis išskyla kaip naujo kelio kančios situacijoje ieškojimas, vedantis į apsisprendimą. Pralindes pro tuneli Jobas trumpam prankysta iš scenos, priversdamas suklusti net patį Dievą, o po pertraukės grįžta į pasikeitęs, išdidus, pasitikintis, vadinas, – apsisprendęs. Jobas ap-

D. Matvejevo NUOTRAUKOS

sisprendžia „ginti savo bylą Dievo akivaizdoje“. Ir štai kas nutinka: po žodžiu „išsakysi, ką galvoju / Ne svarbu, kas man atsitiks“, Jobas kaip kančioje nuskaidrėjės išminčius imá žarstyti sentencijomis, patariamais draugams, moterims, velniniui. Kiti šalia jo atrodo nuodėmingi, susigūžę, neteisūs. Nors vėliau pagrindiniai priekaištai Dievui vis dėlto pasigirsta, jis nebentenka reikšmės, nes Jobas jau yra ne tik apsisprendęs be sąlygiškai pasitikėti Dievui, bet ir išaukštintas režisierius. Gal todėl byla nuskamba ne tiek kaip klausimo kėlimas, o veikia kaip susitaikymo, Jobo nekultumo, tikėjimo įrodymo procesas.

Eimuntas Nekrošius, nugesindamas pagrindinį spektaklio konfliktą, neleidžia Jobui nė akimirką pasijusti maišto žmogumi. Taip eliminuoja mačių klausimo įtampa, reikalinga filosofinėms inspiracijoms atsirasti. Paradoksalu, bet šioje vietoje režisierius nuosekliausiai laikosi Maceinos mąstymo trajektorijos, išplaukiančios iš Apreiškimo doktrinos, prasidedančios nuo atsakymo. Maceinos religiniuose svarstymuose, nors ir keliami klausimai kančios akivaizdoje, atsakymas jau yra žinomas – Dievas, jo buvimas ir ontologinė viršenybė iš esmės nekvėstionuojami. Nekrošius nekvėstionuojamą Dievo galią paliudija atsaku Bildadui, kur Jobas svarsto apie galimybę stoti su Dievu į teismą. Klaušiant, ar „kas nors Jam priešinosi ir išliko sveikas?“, Jobui pradeda byrēti dantys. Jis ima švepluoti. Šiuo gestu režisierius atima iš Jobo galimybę apreikšti save, objektyviuoti savo pasaulį. Nublokstas į disartikuliacijos zoną Jobas negali lygintis su Dievu, pastarojo visagalybė tampa neginčytina. Kalbos suardymas galutinai nureikšmina Jobo būti, pastato jį į kūrinijos vietą.

Kad Jobo ranka negali lygintis su Viešpaties (jis bando pakelti Jį už diržo), Nekrošius pademonstruoja pasitelkdamas vyriškai tévišką Treplio Dievo monologą, patvirtinančiu dievišką galią ir teisingumą. Teisungumas Jobo atžvilgiu įvykdomas sulyginant jį su begemotu, pagerbiant jo drąsą. Iduodamas Jobui į rankas akmenį, kiek naivokoje scenoje Treplio Dievas apie šį kūrinį prabyla: „jo širdis tvirtai nuljeta kaip akmuo, [...] / Strėlė neprivers jo bėgti; [...] / tai kūrinys be baimės.“ Begemotas – tokie bus kančioje išlaisvėjusio, Dievuje apsisprendusio naujo žmogaus paskutinių žodžių. Galiausiai finalinėje nebylioje scenoje Jobui sugražinami turtai. Kaip to įrodymą jis godžiai valgo obuolių – su gražintos gerovės, pilnatvės simboliją. Vėl priimtas į šeimą po saugiu Tėvo stogu Jobas atrodo laimingas kaip klasus Dievo vaikas. Galima sakyti, kad šiuo spektakliu Nekrošius linki žiūrovams ne maištauti, o susitaikyti, iškentėti ir išlaukti. Ar toks režisierius palinkėjimas ir Jobo interpretacija priimtina, kiekvienas žiūrovės yra atviras apsispresti pats.

1991-ųjų sausis teatre

„Barikados“ Lietuvos nacionalinio dramos teatro scenoje

Vasario 21 d. Lietuvos nacionaliniam dramos teatre įvyks spektaklio „Barikados“ premjera. Tai jaunu menininkų kūrinių bandant suprasti, kaip kalbėti apie 1991 metų sausio įvykius Lietuvoje. Spektaklio kūrėjai – dramaturgai Goda Dapšytė, Jānis Balodis, režisierius Valteris Siliš ir dailininkė Ieva Kauliņa, – susipažino Teatro ir kino informacijos ir edukacijos centro kartu su kitu šalių partneriais surengto tarptautinio Baltijos ir Šiaurės šalių jaunu menininkų seminaro „BaNd“ renginiuose.

Lietuvos nacionalinis dramos teatras pakvietė juos bendradarbiauti įgyvendinant jų kūrybinį sumanymą. Kalbamės su būsimo spektaklio autoriais.

Daiva Šabasevičienė: Manau, ši tema pasirodė jums visomis prasmėmis labai svarbi.

Valteris Siliš: Kai Audronis Liuga pakvietė mane statyti spektaklį Nacionaliniame dramos teatre, dar nežinojau, kokią medžiagą pasirinksiu. Tačiau tuo pat metu Goda Dapšytė kartu su Jāniu Balodžiu pašiūlė šią idėją.

Goda Dapšytė: Su Jāniu Balodžiu susitikau Suomijoje, politinio aktyvistinio teatro kūrybinėse dirbtuvėse. Mūsų mokytojas Larry Bogadas iš Jungtinė Amerikos Valstijų klasių, kokiomis temomis mūsų šalyse mažiausiai kalbama? Prisiminiu dar visai nesenus istorinius įvykius, visiškai neatspindėtus teatre. Jānis pasakė, kad ir Rygoje ši tema kol kas neliesta. Pagalvojome, kad galėtume ką nors padaryti kartu. Ir Jāniu, ir Valterio kūrybą žinojau dar iki tų dirbtuvėų.

V.S.: Man ši tema buvo įdomi dar studijuojant Latvijos kultūros akademijoje. Ypač 1988 m. – Atgimimo laikotarpis. Sukūriau porą nedidelių ištraukų, bet nieko didesnio nepavyko nuveikti.

D. Š.: Kodėl tai jums atrodė įdomu?

V.S.: Pirmiausia įdomūs su šiais įvykiais susiję jausmai. Be to, norisi įprasminti įvykius, jų nemitoligiuojant. Svarbu ir tai, kad tai vyko televizijoje, parlamente... Įdomu, kokia tuomet buvo Lietuvos realybė? Mes atradome labai netiketū dalykų, kad ir visiško panašumo su dabartini. Negali sakyti, kad tada Lietuva buvo vienokia, o dabar kita.

Jānis Balodis: Apie ši laikotarpį nemažai sužinojau dar mokykloje. Dabar man svarbu iš šios dienos pozicijų suprasti, kuo jis buvo svarbus. Kita, rašytojo užduotis – atvykus į Lietuvą suvokti, kas vyko ir vyksta šioje šalyje. Kuo mes skiriameis ir kuo panašūs.

Ieva Kauliņa: Man tuomet buvo vienuolika metų. Kai ką prisimenu,

todėl per repeticijas daug ką lygiu. Suprantu daug situacijų, emocijų. Bet niekada taip giliai neanalizavau Latvijos situacijos, kaip šiuo metu tyrinėjame Lietuvą. Kas tuo metu jūsų šalyje buvo svarbiausia politikoje, parlamente? Kokia buvo situacija Maskvoje? Kokia buvo Sovietų Sajungos strategija? Ar apskritai jos nebuvu?

D. Š.: Kas jums šiame tyime nauja?

I. K.: Įdomu, pavyzdžiu, paanalizuoti buvusius Prunskienės ir Landsbergio, Prunskienės ir Gorbačiovo santykius. Tai tam tikra fantastijų erdvė. Yra daug dokumentinių medžiagos, daug informacijos, bet yra ir nemažai baltų dėmių.

V.S.: Kai lankėmės televizijos bokštė, įdomu buvo stebeti ne tik darbuotojų emocijas pasakojant apie ekstremalius įgyvenimus, bet ir Godos, kuri mums vertė pasakojimą, santykį su šiais įvykiais. Man, kaip režisieriu, tai svarbu. Jaudinami skambėjo per radija įvairoiomis kalbomis perduodamis pranešimai. Tai lgy tam tikras atsisveikinimas su gyvenimu.

I. K.: Sumanėme parašyti savo istorijos „knygą“. Žinom, kaip Sovietų Sajungo pateikė šiu įvykių apžvalga ir kokią laidą pristatė.

V.S.: Šiandien galime stebeti, kaip neprirklausomybės siekiančiose šalyse veikiamą pagal tą patį scenarijų. Skiriasi nebent aukų skaičius. Bet mechanizmas veikia tas pats. Akivaizdu, 1991 m. tas mechanizmas nesuveikė, įvyko „klaida“.

I. K.: Man atrodo, Gorbačovas tiesiog nesuprato, kad susidūrė su tauta.

J. B.: Gorbačovas buvo pirmas Komunistų partijos generalinis sekretorius, nedalyvavęs Antrajame pasaulyje kare. Jis dirbo tik Rusijoje ir ilgai neįvertino nacionalinio klausimo svarbos.

D. Š.: Aš puikiai atsimenu tą laikotarpį, nes studijavau Sankt Peterburge ir kaip tik tuo metu buvau grįžusi į Vilnių. Nežinau, kaip buvo Maskvoje, bet Sankt Peterburge sklandė laisvesnės mintys, nei, tarkim, Vilniuje. Cia žmonės buvo labai įbauginti. O „viešumas“ tarp rusų inteligentų tiesiog tyrojo ore.

V.S.: Šiandien „mechanizmas“ veikia panašiai. Imkime, pavyzdžiu, Austriją, kur paleidžiamas karo nusikalstelius Lietuvos laikomas žmogus, nes austrams neparanku gadinti santykius su didžiaja Rusija. Tai, kad Lietuva 1991-aisiais laimėjo „žaidimą“ už neprirklausomybę, šiai laikais svarbu nebeatrodro. Anot Pirmojo Baltijos kanalo: „Tai tik lietuvių problema. Niekam tai nėra aktualu. Niekas to nelaiko nusikalstumu žmoniškumui.“ Perfrazuojant Voltaire’ą, „Visi žudikai turi būti nubausti, nebent jie žudo daug ir skambant trimiems.“ Dėl to dabar ir baisu, dėl to dabar vyksta daug nepaaiškinamų dalykų.

Ieva Kauliņa: Man tuomet buvo vienuolika metų. Kai ką prisimenu,

D. Š.: Kaip jūs dirbate? Kiek paskelbiu, jūs visada kartu.

J. B.: Mes visi renkam medžiagą, susirenkam į repeticijas, daug diskutuojam, tam tikras ištraukas siūlome aktoriams, jie improvizuoja. Jei vienas ar kitas epizodas labiau pavyksta, jis įrašome ir jau turime tam tikrą vieną ar kitą įvykio versiją. Taip darbas auga, vystosi, tikri-

D. Š.: Kokia Jūsų, kaip dailininės, užduotis?

I. K.: Aš jau sukūriau porą spektaklių istorijos tema. Dirbau su kitais režisieriais, bet patirtis panaši. Tai buvo autobusų po Rygą keliantis spektaklis. Latvijoje, kaip ir Lietuvoje, per Antrajį pasaulyjinį karą buvo ir getas, ir koncentracijos stovyklos, po to – trėmimai į Siberią... Ruošdamiesi spektakliui, su

sa tai yra daug skausmingiau. Svarbu išlaikyti „žvilgsnį iš šalies“, kurį ir formuoja kolegos latviai. Svarbu turėti kelis požūrius į tą patį dalyką ir su tuo „žaisti“.

D. Š.: Ar užtenka temos, kad atsirastų spektaklis?

V.S.: Reikia tikėti savimi, jausti save. Kam apskritai reikalinga istorija? Tam, kad suvoktum, pamatyti būtent šios dienos situaciją. Juk kickvienas istorikas norom nenorom komentuoja šiandieną. Net itin moksliškai tekste galima ižvelgti šiandienios refleksijas. Taip yra ir mums, statantiems „Barikadas“: mes matome ypač ekstremalias to laiko situacijas, žmones, kurie buvo pasiryžę mirti. Ši situacija labai dramatiška – joje daug teatro.

I. K.: Tai žmonės, kurie apie mirčių negalvojo, bet buvo jai pasiruošę.

D. Š.: Kaip jūs dirbate su aktoriais, savo bendraamžiais?

V.S.: Mums svarbu, kad apie tam tikrus įvykius kalbés vienos kartos žmonės. Suprantame, kad būtina rizikuoti. Paaškėjo, kad kalbame ta pačia kalba, labai panašiai suprantame teatrą.

G. D.: Gal mes kick daugiau žinome nei aktoriai, jiems nereikėjo perskaityti tiek daug knygų. Bet daug ką atrandame kartu.

V.S.: Yra dalykų, kuriuos jie žino, o mes ne. Tam tikros jų papasakotos istorijos taip pat bus šiame spektaklyje. Labai svarbu neiskraiptyti faktų, nepadaryti jų gražesnių ar dramatiškesnių. Svarbu tuos faktus, įvykius, situacijas teisingai pabaigti.

D. Š.: Ar skiriasi mūsų aktorių mokyklos?

I. K.: Lietuviai labai atviri, greiti. Vos tik režisierius pasako, jie iš kartoto daro, ilgai negalvodami, kas, kai, kodėl...

V.S.: Skirtumų yra, bet juos labai sunku įvardyti. Tuo labiau kad metodas, kuriuo mes dirbame, mums visiems yra vienoda naujas. Daug ką atrandame pirmą kartą. Yra dalykų, kuriuos galime greitai įvardinti, bet kai ko įvardinti neįmanoma. Tuomet aš prašau aktorių, kad vaidintų savo vardu: „Aš – Monika; aš – Toma“ ir pan.

D. Š.: Šią temą galima pildyti iki pat premjerinio spektaklio. Ypač stebint, kas vyksta Ukrainoje. Atsiranda vis nauju akcentų. Kada bus „stop“?

V.S.: Jeigu tik reikės, pildysime iki paskutinės minutės. Yra ir tokį dalykų, kuriuos norime ištirti per repeticijas. Mintys gimsta skirtingai: kartais kelios valandos prabėga velutui, o kartais akimirksniu suprantai, kad būtent tai yra gerai.

D. Š.: Atrodo, kad Jūsų pasirinktas metodas gali pakreipti visą teatrinių procesų. Jis tarytum nėra naujas, bet vis dėlto pats sunkiausias: dirbtis be jokių garantijų, viską atrasti proceso metu, eksperimentuojant. Ačiū už pokalbi.

PARENGĖ DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Barikadų kūrėjai prie seimo 2013 m. vasarą

svarstome, kur reikia daugiau faktų, kur – daugiau dramatizmo... Kai ką kartojame, kad suprastume, ar neklodyme, ar tai svarbu ir įdomu.

D. Š.: Medžiagos labai daug. Kaip jų atsirenkate? Kas jums svarbiausia?

J. B.: Mes su Valteriu panašiai dirbome statydami spektaklį apie ekologiją „Marupytė“. Vienas teatro kritikas po šio spektaklio pasakė, kad atėjės žmogus pamato kitokią tiesą, kažką kita. Man svarbu atrasti „slaptas“ detales, keistus niuansus. Tai tarytum „paralelinė“ istorija. Svarbu duoti žodį tiems, kurie galbūt jo neturi. Daug siūžetų apie miurusius, bet beveik nėra apie sužeistasius, apie tuos, kurie tapo neįgaliaisiais, apie jų požūrių į šiandieną.

I. K.: Pažvelgus, pavyzdžiu, į du žmones – Prunskienę ir Landsbergį, matyti, kaip skirtinges jie vertinuoja tuo pačiu reiškinius. Egzistuoja įvairūs dokumentai, versijos, bet mes vis tiek visos tiesos nesužinome, tam tikrus dalykus galime tik spėlioti. Mes žinome didžiajų idėjų, bet kas tuo metu vyko su žmonėmis kasdienybėje?

dramaturgu kartu įmėme interviu. O statant „Barikadas“ aš visur dalyvauju, renku medžiagą, daug skaitau. Kol kas viską darau sau, o kai bus aiškesnė struktūra, atsiras konkretesnis darbas. Vizija, aišku, jau turiu, idėja taip pat aiški.

D. Š.: Kas Tau, Goda, svarbiausia šiame spektaklyje? Ar esi tam tikras tiltas tarp Lietuvos ir Latvijos?

G. D.: Pirmas etapas buvo pats sunkiausias, nes buvo daug emocijų. Jos sproginėjo, jas reikėjo kažkai suvaldyti, reikėjo įvertinti informaciją, suvokti vyksmą. Mano pagrindinė užduotis šiame kūrybos procese iš tikro buvo sukurti tam tikrą informacijos bazę kolegomis iš Latvijos ir aktoriams. Dabar reikia persiorientuoti į kūrybą – padėti režisieriui ir aktoriams gimbstančias idėjas paversti tekstu.

I. K.: Apie kuriuos kalbėsime „Barikadose“, yra mano vaikystės dalis. Prisimenu savo tėvus, kurie buvo tokio pat amžiaus, kaip aš dabar. Bandau visa tai suvokti. Kaip galima buvo statyti šalį nuo nulio? Kita vertus, suprantu, kad tai kartai, kuri anuomet buvo trisdešimties, vi-

Kibernetinės civilizacijos skeptikas

In memoriam Jonui Trinkūnui

Eglė Rindzevičiūtė

Neseniai mus palikęs Jonas Trinkūnas (1939–2014) daugumai yra pirmiausiai žinomas kaip lietuviškos pagonybės kultūros skleidėjas ir Lietuvos Romuvos kryvis. Daugelis tikriausiai nustebtu išgirdė, kad pirmojo kryvio profesija buvo susijusi su viena racionaliausiu mokslo krypčiu – matematine lingvistiką. Esu tikra, kad Trinkūno biografija praturtins ne vieną XX a. Lietuvos istorijos studiją. Čia tiesiog norėčiau priminti apie vieną šio ypatingo žmogaus gyvenimo epizodą, kuris, retrospektviai žvelgiant, pažymėjo Trinkūno apsisprendimą pasukti technomokslinėje modernybei alternatyviu keliu.

Šis apsisprendimas išyko pačioje kompiuterizacijos pradžioje, kai tik aušo naujasis, kibernetinės matrieos pavidalo pasaulis. Tai sovietinė Lietuva, 7-ojo dešimtmecio vidurys. Jonas Trinkūnas rašo esė „Kultūros barams“. Netrukus į Trinkūno tekštą atsako jaunas intelektualas Tomas Venclova. Gimsta pirmoji vieša lietuviška diskusija apie galimas kompiuterizacijos ir kibernetinės kontrolių pasekmes žmogui, visuomenei ir kultūrai (apie pasekmes valstybei, be abejo, tuo metu diskutuoti galėjo tik specialūs partiniai organai).

Bet pradėkime nuo pradžių. Gimęs Klaipėdoje, užaugęs Kaune, Jonas Trinkūnas dar mokykloje išsiskyrė matematiniuose gabumais, atverusiais jam kelią studijuoti ne kur kitur, o Telemechanikos fakultete, prestižiniame Energetikos institute Maskvoje. Tačiau Maskvoje Trinkūnas praleido tik astuoniolika mėnesius. Nusprendęs, kad techniniuose mokslinėse žmonių, visuomenėi ir kultūrai (apie pasekmes valstybei, be abejo, tuo metu diskutuoti galėjo tik specialūs partiniai organai).

Bet pradėkime nuo pradžių. Gimęs Klaipėdoje, užaugęs Kaune, Jonas Trinkūnas dar mokykloje išsiskyrė matematiniuose gabumais, atverusiais jam kelią studijuoti ne kur kitur, o Telemechanikos fakultete, prestižiniame Energetikos institute Maskvoje. Tačiau Maskvoje Trinkūnas praleido tik astuoniolika mėnesius. Nusprendęs, kad techniniuose mokslinėse žmonių, visuomenėi ir kultūrai (apie pasekmes valstybei, be abejo, tuo metu diskutuoti galėjo tik specialūs partiniai organai).

Ką studijuoją būsimasis kryvis? Ateistinėje valstybėje religijos istorijos studijos, be abejo, nėra akivaizdus pasirinkimas: religijų tyrimai suvaržytų ideologinių dogmų ir išblaškyti po pačias įvairiausias disciplinas, nuo dailėtyros iki antropologijos ir mokslinio ateizmo. Tačiau Trinkūno dėmesio centre ir ne folkloras. Kaip tik priešingai, universitete Trinkūnas pasirinko tuo metu itin naujovišką discipliną: matematinę lingvistiką.

Ar įmanoma, klausė lingvistai,

Jonas Trinkūnas, kadras iš filmo „Baltų savitumas yra tas, kad jie gyvena savo žemėje“

VIRTUALI EDUKACINĖ BIBLIOTEKA

kūnas užsiima vadinamuju mašiniu vertimu, bendrauja su bendro profilio mokslininkais tuometiniai me Leningrade.

Pabaigę studijas 1965 m. Trinkūnas įsijardina Fizikos ir matematikos institute, Lietuvos SSR mokslo akademijoje. Trinkūno specializacijos naujumas pasirodo esą nedėkinas: kadangi kompiuterių technologijos dar nepakankamai pažengusios, mašiniu vertimu specialistų institutui nereikia. Trinkūnas dirba reģistratoriumi skaičiavimo centre, sudarinię ilgiausius sąrašus mokslininkų, norinčių gauti tas keliai, bet labai brangias valandas, nesvarbu dieną ar naktį, padirbtė su gigantišku rusišku kompiuteriu BESM-2 specialiame pastate šalia instituto rūmų buvusioje Lentpjūvių, o dabar Gošauto gatvėje.

Lūžio metai ir yra 1965-ieji. Trinkūnu 27 metai ir, spėj, jis vis aiškiau supranta, kad atsilikusi sovietinė skaičiavimo technika yra tiesioginė kliūtis bet kokiai mašiniu vertimu plėtrai. Be to, kyla ir kiti abejonėi. Ar tikrai įmanoma užduoti žodžių prasme?

Tuo tarpu Tomui Venclovai yra 29, jis jau dėsto Vilniaus universiteto Filologijos fakultete. Būdamas semiotika besidomintis humanitaras, Venclova irgi lankė Sezemanio skaičiavimo logikos paskaitas Vilniaus universitete, taip pat savarankiskai studijavo matematinę galimybų teoriją. Iš pradžių Stalino uždrausta, o vėliau 1956 m. legalizuota, kiberneti-

ka tampa viena madingiausių tarpdisciplininio mokslo šakų, ja domisi ir kosmoso inžineriai, ir genetikai, ir literatūrolai. Venclova čia ne išimtis: populiaru stiliumi jis aptaria Norberto Wienerio mintis apie kibernetinės kontrolės revoliuciją ir naujajį kompiuterių amžių savo knygelėje „Golemas arba dirbtinis žmogus: pokalbiai apie kibernetiką“ (Vilnius, „Vaga“, 1965). O Trinkūnas, turintis stiprius matematinius pagrindus ir leidžiantis dienas greta groteskiškai neadekvacišcos sovietinės kompiuterinės technikos, skeptiškai žvelgia į sparčiąi sklindančią kibernetikos madą.

Kitais metais Trinkūnas paskelbia straipsnį „Robotų ar žmonių era?“ storame žurnale „Pergalė“ (5/1966). Šiame tekste Trinkūnas abejoja, ar kibernetikos propaguojami matematinių metodai nebūtų naujas instrumentas, kuris tenaudojamas atsakyti į senus klausimus. Neneigamas, kad yra panašumų tarp informacijos apdirbimo žmogaus smegenyse ir kompiuteryje, jis tvirtina, kad būtų itin kliaudinga priynginti kompiuterius žmogaus smegenims. Mašininis arba kompiuterizuotas vertimas, teigė Trinkūnas, téra bergždžios pastangos, nes kalba negali būti redukuota į informaciją kodą. Perdėtas susižavėjimas kibernetika ir kompiuterių technologijomis kultūrai netgi kelia grėsmę, raše Trinkūnas, jau vien tuo, kad kompiuterių technikos sritis ir ekonominėje, ir politinėje hierarchijoje pranoko

kultūrą. Netgi kūrybingumas imtas laikytis ne tiek meno, kiek mokslo ir technikos srities fenomenu.

Šios mintys suintriguoją Venclovą, ir jis atsako Trinkūnui straipsniu „Apie meną ir mašiną“ tuo metu plačiai skaitomame žurnale „Kultūros barai“ (8/1966). Pirmiausiai Venclova teigė, kad kibernetikos reikšmingumo neigimas būtų tiesiog nepraktiškas, nes juk niekas neneigia biologijos ar fizikos. Savo ruožtu aš priminčiau, kad kibernetika pergyveno stalinistinį draudimą ir Venclovas su Trinkūnu debatų metu vis dar buvo laikoma intelektualių laisvės išraiška sovietinėje visuomenėje. Tame pačiame „Kultūros barų“ numerijoje netgi tuo metu teisės srityje dirbęs Aleksandras Štromas gynė kibernetiką kaip radikalų naujovį, galimai praplēsiančių žmogaus mąstymą, šaltimi.

Isiskaičius į abu straipsnius tikrai atrodė, kad autoriai sutaria dėl pamatinio principo: Trinkūnas išpėja nepasiduoti pavojingai iluzijai, kad kompiuterių ar kibernetinės technologijos išspręs žmogaus problemas. Labiau tarp cilcių jis teigia, kad tikrosios, sudėtingos žmogiškosios problemas galbūt net nėra atrastos. Paňašiai rašė ir Venclova, tvirtindamas, kad problema yra ne naujosios besielės technologijos, o besieliai tas technologijas naudojantys žmonės.

Iš nūdienio skaitytojo pozicijos ir Trinkūno, ir Venclovos tekstai atrodo gana aptakūs. Nežinant kibernetikos priešistorės – o ir šios diskusijos dalyvių ateities – atrodytų, kad tai tiesiog tipiškas nesusipratimų besiremiantis kivirčas tarp tiksliuju i humanitarinių mokslių atstovų. Tik, kad ir kaip būtų keista, šiuo atveju oponentai yra apsikeitę kédėmis: literatūrolas gina kibernetikos naudą. Matematikos ir fizikos instituto darbuotojas išpėja apie technologijų grėsmę kultūrai.

Tai apie ką ši diskusija? Ar ji galėjo būti apie potencialų ekonominę naują, nes bet kokios šakos kompiuterizacija reiškė aukščesnį prestižą ir geresnį finansavimą? Tad kompiuterizuota

sovietinė kultūra, pavyzdžiui, literatūrologija ar bibliotekos, gautų stiprią finansinę paspirtį? O gal galima ižiūrėti politinės diskusijos tonus?

Sunku tiksliai atsakyti į šiuos klausimus. Konkrečiau, aštriau pasisakyti nebuvu galima – tai juk 7-ojo dešimtmecio Komunistų partijos valdoma Lietuva. Tačiau, kaip rodo ši diskusija, auštant kibernetinė civilizacija suteikė galimybę viešai svarstyti principinių naujovų reikalingumą, galimumą ar net grėsmę.

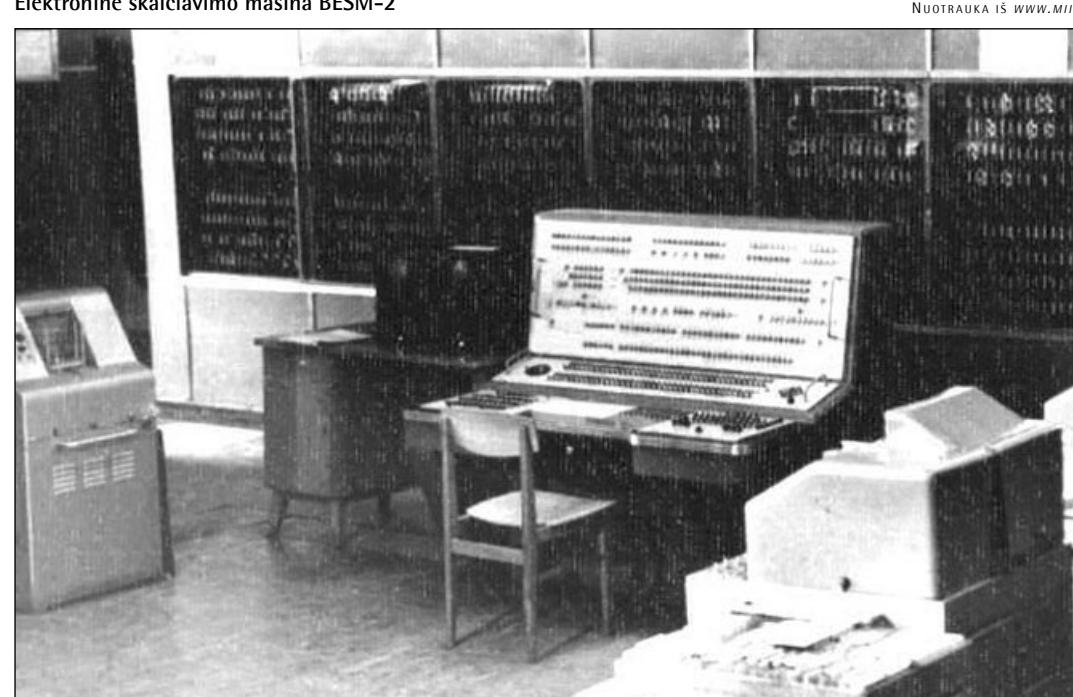
Bet gržkime prie Trinkūno ir jo intelektualinės biografijos vingių. Atsakydamas į Venclovos komentarą, Trinkūnas „Kultūros baruose“ (8/1966) pabrėžė, kad nieku gyvu joks turinys negali būti priskiriamas mašinoms, kad ir kompiuteriams. Taip tardamas, jis griežtai atsiribojo nuo kognityvinės reikšmės konstravimo sampratos. Galbūt šis požiūris rėmėsi asmeninė sauso, detalaus fonemų kodavimo patirtimi, kuri, kaip man pasakojo Trinkūnas, tebuvo viena frustracija. Trinkūnas suprato prasmę ne kaip informacinių kodų, o kaip sensualinį, emocinį dalyką, išsišaknijusį patirtyje ir patriamą tik nemechanizuotojo aplinkoje.

Žvelgdamas atgal, Trinkūnas teigė, kad jau tuo metu jis orientavosi į religines pasaulėvaizdžio gaires. Kaip tik 1966–1967 m. Trinkūnas drauge su intelektualių technokratu Romu Kalonaičiu įkūrė Lietuvos ir Indijos asociaciją, skirtą Indijos istorijos, religijos ir filosofijos studijoms. Tačiau netrukus suprato, kad norint ištrūkti iš sovietinės Vaikaru modernizacijos versijos rėmų nebūtina žvelgti taip tolį į rythus. Jo žvilgsnis, kaip ir daugelio kitų, nukrypo į Lietuvos kaimą, ir Trinkūnas prisijungė prie ką tik įkurtos „Ramuvo“, VU studentų klubo. „Ramuva“ šventė pagoniškas šventes, rinko folklorą. Surinktais medžiagai nebuvu taikoma jokia matematinė lingvistinė analizė. Juk galų gale, kaip prasiatarė Trinkūnas, jis buvo labiau veiklos negu teorinio mąstymo žmogus.

Kibernetikos galimybės praplėsti intelektualinės laisvės ribas, deja, pasirodė labai ribotos. Paralelinio „Ramuvo“ pasaulio ribos pasirodė esančios trapios, ir brutaliai sovietinė realybė netrukė jas pažeisti. 1973-aisiais, tais pačiais metais, kai Štromas emigravo į Jungtinę Karalystę, Trinkūnas buvo pašalintas iš VU dėl įtarų ryšių su Kauno disidentų grupė. Kai 1977 m. Venclova išvyko į JAV, iš Lietuvos bibliotekų lentyну dingo ir jo knygelė apie kibernetiką.

Iki pat 1988 m. Trinkūnas gyveno kaime, dirbo nekvalifikuotus darbus ir toliau rinko folkloro medžiagą. Moksly akademijoje, tikriausiai net tarškėdamas, užė gigantiškasis BESM-as, kuriuo atliekami skaičiavimai, kad ir skleidžiami kibernetinėmis sistemomis, niekuo nebegalėjo padėti žlugimui pamerktai sovietinei ekonomikai.

Laimė, už slenkščio jau laukė visiškai kitas pasaulus, kuriame atsirado vietos ir kibernetikai, ir pagonybei.

NUOTRAUKA IŠ WWW.MII.LT

* Ši ir tolesnė asmeninė informacija remiasi autorės interviu su Jonu Trinkūnu Vilniuje, 2007 metais. Plačiau apie Trinkūno įnašą į diskusijas apie kibernetiką Lietuvoje žr. Eglė Rindzevičiūtė, *Constructing Soviet Cultural Policy* (Linköping University Press, 2008).

Autorė dekoja už faktines pastabas Tomui Venclovai, už pagalbą – Mofidijui Sapagovui.

Kūrybinė laboratorija Rygoje

Pokalbis su Andriu Vītoliniu apie „Kultūros kanoną“ Latvijos dailės akademijoje

Rita Mikucionytė

Ne vienas „Ryga – Europos kultūros sostinė 2014“ renginys pirmiausia skirtas įprasminti išskirtinius Latvijos meno kūrinius. Šiuo požiūriu ypač aktuali pasirodė nedidelė paroda Latvijos dailės akademijoje, žadanti atskleisti šiu dienų kūrėjų pozūrį į „Kultūros kanoną“. Dar 2007 metais inicijuotas projektas „Latvijos kultūros kanonas“ (<http://kulturaskanons.lv/en/1/>) šiandien tapo interneite prieinamu 99 kultūros vertibių sąrašu, kuriame pristomi iškiliausi, pasididžiavimo verti latvių liaudies kūrybos, vizualiojo meno, scenos meno, muzikos, literatūros, architektūros ir dizaino, kino darbai. Apie „Kultūros kanoną“ ir kūrybinę laboratoriją, surengtą Latvijos dailės akademijoje, kalbamas su tapytoju, Tapybos katedros vedėju docentu Andriu Vītoliniu.

Ką manote apie „Latvijos kultūros kanono“ projektą? Kiek jis aktualus pirmiausiai jums, latviam?

Tiesą sakant, iš pradžių iš jų projektą žūrėjau gana skeptiskai jau vien dėl to, kad tokia „Latvijos kultūros kanono“ vertibių sąrašo idėja buvo inicijuota valdžios institucijų. Latvijos Respublikos kultūros ministerija sudarė rimtą (solidaus amžiaus) specialistų komisiją, kuri ir parengė ši kūrinių ir pavardžių sąvadą. Jis buvo paviešintas interneite, o vėliau visi jų tarsi primiršome. Latvių jaunuomenė atvairai kritikavo projektą – jos manymu, taip aukštiniams mirusios istorinės vertybės. Šią problemą suprato ir Latvijos vyriausybė, tad mūsų Kultūros ministerijoje imta ieškoti naujų sumanytių, kaip aktualizuoti sudarytą „Kultūros kanoną“. Válstybinis Kultūros kapitalo fondas (VKKF, <http://www.kkf.lv/#241>) paskelbė idėjos konkursą. Latvijos dailės akademija pasiūlė surengti kūrybinę laboratoriją, ir mes gavome finansavimą.

Kaip vertinate „Vizualiojo meno“ vertibių sąrašą? Ar jame įvardinti visi šiandien aktualūs Latvijos menininkai? Jei būtų Jūsų valia, ką šiame autoriu ir jų kūrinių sąraše pakeistumėt?

„Vizualiojo meno“ vertibių sąraše randame daug skirtingų epochų ir stilinių manierų dailininkų pavardžių. Jame, mano manymu, įtraukta nemažai genialių ir vertų dėmesio asmenybų, bet yra ir tokiių, kurių darbus drąsiai išmesčiai iš visų muziejų. Manau, kad iš šių sąrašų iš incercijos pateko dalis tų, kurie jau nuo XX a. 7-ojo dešimtmecio laikomai latvių dailės klasikais, bet, mano požiūriu, tas jų menas – tai nomenklatūrinė nuobodybė. Gaila, kad sąraše nėra autorių, gimusų XX a. viduryje ir vėliau. Bet tai jau „Latvijos kultūros kanono“ komisijos, kuri pripažįsta mirusius, bet bijo gyvujų, kaltę.

Papasakokite apie kūrybinės labo-

LDA rektorius Aleksejs Naumovas tapo Rygos parke, 2014 m.

J. GAILITIS NUOTR.

ratorių „virtuvę“. Kaip susiformavojos dalyvių – dėstytojų ir studentų – grupė? Kaip buvo atrenkami interpretuojamų dailininkų iš „Latvijos kultūros kanono“ kūrinių?

Mūsų veikla šioje kūrybinėje laboratorijoje daugiau rėmėsi meninio chaoso principu. Aštuoniems ar devyniems Akademijos dėstytojams buvo pasiūlyta organizuoti individualias kūrybines dirbtuvės. Kickvienas iš jų galėjo laisvai rinktis studentus ir darbo metodą. Taip pat demokratiškai kartu nutarėme, kokių autorų iš „Latvijos kultūros kanono“ kūrybą studijuosime. Čia daugiau dėmesio kreipėme į tai, kiek kanonizuoto menininko kūrybos nuostatos artimos šiandien kūriančio dėstytojo – grupės vadovo darbo principams. Taip iš naujo buvo apmąstomi ir interpretuojami Jāzepo Grosvaldo (1891–1920), Kārlīo Padego (1911–1940), Jēkabu Kazāko (1895–1920), Vilhelmo Purvītio (1872–1945), Niklāvo Strunkes (1894–1966), Teodoro Zaļkalno (1876–1972), Kārlīo Zāles (1888–1942) kūrinių. (Konkrečių darbų kopijos eksponuojamos parodoje.) Kai kurie dėstytojai ši sumanymą iutraukė į individualią studijų programą. Aš savo kūrybinę

laboratoriją organizavau atskirai.

Mūsų paroda parengta be kuratorių. Pavienės dėstytojų ir studentų darbo grupės kūrė savarankiskai, tarpusavyje nesikonsultavo. Ne visiems tokia kūrybinė anarchija buvo prie širdies, dėl to kilo tam tikrų organizacinių problemų, tad kai kurie dėstytojai ir studentai iš kūrybinės laboratorijos pasitraukė ar susikeitė vietomis. Galiausiai 7 likę dėstytojai (Andris Vītolinis, Kristiānas Brekte, Kristaps Zariņis, Aleksejs Naumovas, Jānis Andris Osis, Aigars Bikše, Glebas Panteļejevas) atsirinko po 2–3 studentus ir īgyvendino savo sumanymus (<http://lma.lv/?parent=3479>).

Kokia Jūsų asmeninė patirtis šioje laboratorijoje? Kaip vertinate pasirinkto menininko – Niklāvo Strunkes – kūrybą, jo darbą „Žmogus ģeina į kambari“ (1927, Latvijos nacionalinis dailės muziejus)? Kokios idėjos ir plastinės problemas labiausiai domino? Kaip pavyko jas atskleisti?

Pirmaisiai mane nustebino studentus apėmęs išgastis ir stresas. Kai jie pradėjo mąstyti, kad dirbs su klasiku, kuris yra „Vizualiojo meno“ vertibių sąraše, kūryba, juos apėmė panika. Kai kuriems tai buvo didelis

psychologinis krūvis, o mane paveikė priešingai. Aš išgijau daugiau pasitikėjimo savimi. Kai pamačiau, kad sugrupu sukurti pakankamai panašų darbą kaip Niklāvas Strunke, supratau, kad esu su juo viename kūrybos lygmenyje. Man buvo įdomu daug laiko praleisti atidžiai studijuojant jo darbus ir siekiant išsiaiškinti, kodėl autorius nutapė tokį paveikslą. Išsigilinęs suvokiau specifinę kompozicijos dinamiką ir judesį, kurį norejau perteikti savo darbe. Jo koncepto remiasi mintimi, jog tam, kad žmogus įėjė į kambari, kas nors turi išeiti.

Šiakart pasiaukojo ir išėjo stalas... Kita vertus, stengiaus išsaugoti panašumą, siekiau, kad žiūrovas, matydamas mano darbą, rastų ryšį tarp 1927 ir 2014 metų. Esu patenkintas rezultatu.

Kokios kūrybos kryptys išryškėjo kituose laboratorijos darbuose? Kokiai principais vadovaudamiesi kūrė kiti dėstytojai ir studentai?

Kas Jums paliko didžiausią įspūdį?

Dalį darbų vertinu skeptiškai, nes kai kurie mano kolegos tarsi išleido džiną iš butelio. Jie leido daryti savo studentams viską, ką šie norėjo, todėl tai tapo daugiau saviraiška, o ne temos interpretacija. Įdomus pasirodė Kristiāno Brektes požiūris, jis su savo grupe susitelkė į Kārlīo Padego kūrinius, pradingu sius per Antrajį pasaulinį karą.

Savito ryšio su gamta ieškojo profesorius Aleksejs Naumovas. Šią atšiaurią žiemą jis nubyko į Rygos „Arkadijas Parks“ ir surado tą patį motyvą, kurį kadaise nutapė mūsų tapybos klasikas Vilhelmas Purvītis. Esant minusinei temperatūrai laukė tapyti akrilinius dažais neįmanoma. Kad dažai neužšaltų, profesorius juos skiedė alkoholiu – su savimi atsivežta grapa. Net policija pasidomėjo, kodėl Akademijos rektorius stovi viešoje vietoje su spirito gėrimo buteliu, bet kai šis paaškino, visiems buvo linksmas.

Dar kitaip dirbo skulptorius Glebas Pantelējevas. Jis interpretavo Laisvės paminklą Rygoje, kuri 1935 m. sukūrė Karlis Zāle, pagarsėjęs bohemos ir svaigalų mėgėjas. Todėl

Glebas, išsiausdamas į nuolatinę klasiko būseną, nusipirko butelį konjaką ir tris dienas apkaitęs piešė pamincklą. Be to, jis siekė naivios manieros, pradėdamas nuo vieno popieriaus lakšto krasto ir atsisakydamas išankstinio piešinio konstruktivumo. Nepaisant šių samoningai pasirinktų trukdžių, baigtas kūrinos atrodo gana profesionaliai.

Kaip manote, ką šiuolaikiniams menininkui duoda kanonizuoto autorius kūrybos proceso pažinimas?

Manau, kad kiekvieno kūrėjo asmenybės augimui labai svarbus toks iššūkis iš sau komfortiškos kūrybos zonos. Įdomus šių dienų požiūris, tarkim, į XX a. 3-iojo dešimtmecio tapybos problemas. Laikui bėgant keičiasi kūrinių stilistika, bet filosofinės vertybės išlieka. Tai matyt ir iš to, kurie kanonizuotų klasikų paveikslai daugiau ar mažiau sudominėja šiandienos jaunuomenę.

Ar ši laboratorija kaip nors pakeitė nuostatas, paveikė studentų mąstymą? Kaip toliau bus plėtojamas Akademijos projektas?

Pasikartosiu – po Niklāvo Strunkes paveikslų interpretacijos jaučiuosi labiau užtikrintas tuo, ką darau. Į kanonizuotus klasikus daugiau nebežiūriu kaip į Olimpo dievus, vertinu juos kaip kolegas ir varžovus. Studentams sunkiau – technikos požiūriu jie stipresni, bet turi būti daugiau psichologiskai pasirengę.

Ši kartą savo kūrybinės laboratorijos darbus eksponavome lyg ir eksprontu: tiesiog Akademijoje neįvyko viena planuota paroda ir buvo tuščia salė. Kadangi nebuvu jokių atrankos ar žiuri, tai rodoma viskas, kas buvo sukurtas. Nuo pat pradžių negalvojome apie konkretą parodą: vienijo kūrybinės laboratorijos idėja, todėl net negalėjome numatyti, kokių rezultatų pasieksime.

Dabar jau matyt, kad šio projekto kontekste galima surengti solidžią parodą su originalais iš muziejų. Puoselėjame mintį galbūt po metų pakartoti tokią kūrybinę laboratoriją, tik su kitais dalyviais.

NUOTRAUKA IŠ LDA ARCHYVO

Laiko geologija

ATKELTA IŠ 1 PSL.

tas net jos prisiminimas. O kuklūs muziejaus eksponatai buvo nepajėgūs išsaugoti tai, kas beveik niekam aplinkui neberūpėjo.

Dabar kažkas pasikeitė. Donelaičio balsas vėl skamba iš visų pakampių – griausmingas, draugiškas, ne-užterštasis literatūriniai pagrąžinimai ir visokiai „E“, garantuojančiais ilgaamžiškumą. Tyras ir tikras. Kaip tik tokį Tolminkiemie vaizdą atpažinau neseniai išleistoje fotografo Arturo Valiaugos knygoje „Apie ilgesio žemę“. Tiesa, ant jos viršelio du autoriai – šalia Valiaugos įrašytas Donelaitis. Mat knygoje atspausdintas visas „Metų“ tekstas, bet neįprastai – keturiomis kalbomis. Tik pavasarį galima perskaityti taip, kaip jis buvo parašytas, lie-

tyse dėliodamas tekstą. Žvelgia į peizažą dabar, po trijų šimtų metų, ir mato medžiais apaugsu kelią, iširusią tvorą, laukus, prikrūtius senų lapų, tvenkinje atispindintį dangą. Visa tai buvo ir tada. Kaip ir metų laikai, kurie šią žemę padengia vis tomis pačiomis atitinkamų augalų, debesų, reiškinii spalvomis. Ir šviesa yra ta pati. Ji gerokai aiškiau nei sniegas, lapai ar žalia žolė sururia jausmą, kad fotografijose keičiasi metų laikas – kai tamsos suslėgtą žemę ir dangą staiga praskiria gelsvas nuskaidréjimo plyšys, kuriame gims, kažkas bus. Bet kartu matai, kad metų laikas keičiasi *ne-priklausomai* nuo to, kokie žmonės gyvena šiotoje vietoje. Tuo pačiu rytu, kuris lyg laikrodžio mechaniz-

nis gąsdina. Žvilgsnis nežinančio, kas jis ar jí yra, – štai ką matau žiūrėdama į mielus senukų veidus. Netgi tada, kai Valiauga fotografuoja jų būriškos būties daiktus – kibiras, kėdė, radiatorius, spinta, gélėtas klimas ant sienos taip pat yra bevietais dabarties kultūros produktai, pagaminti fabrike it sovietinės praeities konservai. Ta sutrikusios tapatybės būtis aklinais uždaros kelią į Donelaičio laikus.

Taigi nors fotografijose užfiksotas dabarties gyvenimas, apie jas reikia kalbėti nebūties žodžiais. Tai, kas yra, tik nurodo į tai, ko nėra. Tikriausiai todėl knygos ižanginiai žodyje Valiauga užsimena apie „stalkerio zoną“ – teritoriją, kurioje „apima nerimas, iš prigimties atpažystamas iš Saulėlydžio medžių viršunėse, pavasario žalumos, vasarividžio kvapą, rudens klampynės vieškely, balto žiemos tylos...“ Nerimas išskuria plyšyje tarp materialinių dabarties gyvenimo apraiškų ir krašto praeities prisiminimų, tarp to, ką matome, ir to, ką žinome. Tai dabarties gyvybę pūdinantis mirties pažadas, kurį čia matome atvirkščiai, atbuliniu laiku. Šiotoje vietoje būti baisu, bet įtraukia dabarties liūne tykantys istorijos akiavari.

Zonos fotografijų poveikis tokis stiprus, kad gali atrodyti specialiai sukurtas. Tačiau Valiauga apie fotografavimo patirtį pasakoja ką kita: jis sako, kad tai peizažas, „nepaklūstantis harmoningos kompozicijos dēsniams“. Iš pradžių jis bandęs iš „sutvarkyti“, bet paskui teko susitikyti su prigimtiniu peizažo netvarkingumu. Tai svarbu, nes peizažas nera kažkokis išorinis dalykas, su išgyvenimo tikrove nieko bendra neturinti estetika. Kasdien matomas peizažas skverbiasi į mūsų sąmonę, ją po truputį formuodamas. Ši sena idėja suskamba pranašiskai iš Tolminkiemio, Gumbinės, Ramintos parvežtose fotografijoje – atrodo, kad peizažas nulémė kultūros ir ją kūrusių žmonių likimą. Tai Valiaugos kūrybinė strategija – atpažinti žmogaus tapatybę aplinkos ženkluose, juose perskaityti jo būsenas, suprasti jo sąmonę iš daiktų, kurių jis jau nebemato, nes naudoja automatiškai. Taip fotografijų cikle „Buvalas Stepą, kalbėjomės apie gyvenimą“ ant sienu suljijuotuose laikraščiuose buvo išdėstyta dabartinio kaimo gyventojų galvosena, cikle „Tylusis identitetas“ – emigrantų savijauta, „Tarp krantų“ – kelionėje stumiamo laiko patirtis. Dabar susiruasiame peizaže galima perskaityti, kad šioje stalkerio zonoje gyvenančiu žmonių sąmonė subyrėjusi, bergždžia kaip neartū laukai. Gal tai ir žiauri išvada, kurios negalima primesti knygoje iš arčiau parodytai Budrių šeimai, bet jauti, kad ir jos judeisius létina tarp laiko smagračių trupantis nykumas purvas. Tik pasikeitė Valiaugos fotografijų laikas. Anksčiau jis tekėjo horizontaliai, nes fotografas vis perstumdavo kadą, kad parodytu mums užsițetusias aki-

Leidinio „Apie ilgesio žemę“ atvartas

A. VALIAUGOS NUOTR.

tuviskai. Vasara skamba vokiškai, rudo – rusiškai, žiema – angliskai. Trys pirmosios kalbos nurodo į toje žemeje persidengusias kultūras. Jų buvimas vienoje knygoje pateisimus automatiškai – atrodo, kad tas pats balsas kalba vis kitiems gyventojams, tokia kalba, kurią jie supranta, nes pati kalba nesvarbi, pastoriui rūpi mintis. Pamokslas. Juos Donelaičiui reikėjo ruošti „dabar“, nuteikiant būrus būsimiems darbams ir šventėms, o tai vertė atsižvelgti į metų laiką, į orą – kaip šiai laikais turi daryti rašantieji komentarai laikraščiams arba radijui. Anglu kalba atrodo kaip svetimkūnis, bet irgi – tik tol, kol knygą suvokiai kaip konkretaus konteksto dokumentą. Ji nėra dokumentas – jei svarbiausia mintis, dabarčiai ją reikia reikšti ir angliskai, kad suprastų pasaulus.

Dar vienas įtrūkis – tarp žodžių ir vaizdo. Mano prisiminimiuose „Metų“ tekstas neatiskiriamas nuo Vytauto Jurkūno raižinių, kuriuose buvo iliustruota anais laikais skaitytą knygą. Vaizdai rodė tai, ką paskoko tekstas. Bet juose būrų būtis buvo padaryta iš medžio, pro kurio juodas riebes mėgino veržtis oras ir gamtos gyvybę, bet negalėjo – veiksmas buvo įamžintas, sustinges. Valiaugos knygoje vaizdai nepasakoja teksto, jie tik prisileicia viena kraštine – peizažo kraštine. Fotografas žvelgia į peizažą, po kurį tikriausiai vaikštinėjo Donelaitis, min-

mas nereaguoja į mūsų liūdesius ir ilgesius, nėko nesustabdė ir nepagreitina.

Kosminio laiko abejingumas su jungia fotografijų (ir mūsų) dabartį su Donelaičio laiku. Žiūri į vaizdą ir matai, kad to nebėra – visa detalijų gausa žymis nebūti. Seniai nebe-pjaunamos ir neberaunamos žolės dengia šią žemę dirbusių būrų pėdakus. Medžių susibūrimai žymi sodybų vietas. Laipų liekaną laukuo-se, triumfo arką primenančius vartai pakrūmėje yra jau tiesioginiai mirusios civilizacijos ženklai. Bet dar griežiau apie nebūti fotografijose kalba dabarties išsiveržimai – jo grubi būtis, antiestetika. Šiam gyvenimui praeities Dievo namai atlieka tik apsaugos nuo gamtos stichijų funkciją – tinka saugoti, pavyzdžiu, žemės ūkio padargams. Metalinius vartus puošiančios raudonos žvaigždės nedera prie elegantiskų kaizerio Vilhelmo dvaro arkinų langų, kuriuos iš tamso iškerpa šviesa, nes stogas jai netrukdo patekti į vidų. Plastmasinai vaikų žaislai kiemuoti- se ir į gatvės stulpą susmeigti rusiškos vėliaivės, susklausti kavinės skėčiai ir yra užneštas dabarties sluo-nis, pro kurį jau nebesimato Done-laičio laiko, tik tolumoje (kaip anksčiau) raudonuoja žemai kabaničios saulės išryškintas bažnyčios frontonas. Net ir dabarties „būrai“ – vis dar čia tebegvenantys lietuvių ir atėjūnai iš Rusijos – žymis nebūti, nes jų akys nėra atminties, o toks žvilgs-

Arturas Valiauga, iš ciklo „Ilgesio žemė“. 2012 m.

mirkas, o dabar laikas turi gylį. Donelaičio gyventų vietų peizažai – tai grėžiniai, kuriuose istorija susiklosčiusi geologiniais sluoksniu-s.

Ir vis dėlto fotografijų piešiamas vaizdas nėra toks liūdnas. Valiauga net ir nykiausiai dieną, kaip ir peizažo netvarką, stebi per atstumą, su šypsena. Bet kartais jis atvirai juokiasi – ypač kai fotografuoja iš žvejo kombinėzono padarytą oranžinę pergalės deivę Nikę, pakabintą ant žaliai nudažytų lentų sienos, ar optimistinį užrašą „visčiaudžiau“. Tarsi iškaltą lediniame danguje. Juo knygoje ir baigiamas fotografinis pasakojimas – nežinia, ar tai nura-minimas, ar ideologinis melas. O gal

abu kartu. Žiūrėdamas į tą užrašą suprant, kad dabarties detaliés, užteršiančios mūsų atmintyje beveik šventą kultūros peizažą, iš tiesų yra ir gyvybės ženklai, tikrumo ženklai. Todėl ši vieta nėra muziejus. Fotografijos – ne nostalgiskos. Ilgesys – šviesus. Todėl ir prie savo paties kapo priglusio akmeninio Donelaičio veidas neskelbia „memento mori“ – jis šypsosi. Blyškaus atsvaito išryškinta akimi ir sučiauptomis lūpomis. Jis ir gulėdamas sako pamokslą: kad ir vėl viskas praeis, ir saulelė vėl atkopdama budins svietai... Ir viskas bus gerai.

AGNÉ NARUŠYTĖ

Naujos formos ir senos problemos

Prasideda Berlyno kino festivalis

Živilė Pipinytė

Rašau šias eilutes festivaliu dar neprasiðdžius. Pažiūrėjus į oro prognozes nesu įsitikinusi, ar ketvirtadienį spesiū i pirmają spaudos peržiūrą. Bet festivalio atidarymo filmą – Weso Andersono „Viešbutis „Grand Budapest“ – kovą rodys ir Lietuvje, todėl svarbiau nepraziopsoti to, kas gali nesudominti lietuvių platinotojų ar festivalių rengėjų. Festivalių programos didėja kasmet, bet filmų taip pat pagaminama vis daugiau, tik laiko daugiau neatsiranda. Todėl prieš festivali pasijuntu lyg medžio-toja, tykanti grobio ir einanti nežinomais takeliais. Juolab kad Berlianalė šiemet žada daug debiutantų, naujų vardų. Festivalio tinklalapis siūlo iš anksto susidėlioti asmeniškai tvarkaraštį, stai ir pabandys.

Konkursinė programa, kurioje šiemet nepristatytais Ryti ir Vidurio Europos kinas, bet yra palyginti daug vokiečių režisierų ar bendros gamybos su Vokietija filmų, regis, nekeičia festivalio tradicijos – rinktis filmus, prabylančius apie šiuolai-kinio pasaulio problemas ir skaudulius.

Apie Vienos rajoną, kuriame glaudžiasi politinio prieglobščio laukiantys pabėglėliai, pasakos austrių „Macondas“ („Macondo“). Sudabecho Morteza filmo centre – vienuolikmetis pabėglėlis iš Čecėnijos Ramazanas, kurio tėvas žuvo, o vaikas jaučia pareigą globoti mamą ir sesutes. Apie Afganistano karo žaizdas – vokiečių režisierės Feo Aladag „Tarp pasaulių“ („Zwischen Welten“, „Inbetween Worlds“). Šio filmo herojus, vokiečių karčivis Jóhanas gina nuo talibano kovotojų mažą afganų kaimelį. Keturiolikmečių Dietricho Brüggemannu „Kryžiaus kelio“ („Kreuzweg“, „Stations

of the Cross“) herojė Marija taip pat atsiduria tarp dviejų pasaulių: mokykloje ji tipiška paauglė, bet namuose priversta paklusti tradiciškai ir griežtai katalikybę išpažįstantiems tėvams. Dar vieno vokiečių filmo – Edwardo Bergerio „Džekas“ („Jack“) herojus yra dešimtmmetis berniukas, kurio motina sunkiai dirba, todėl vaikas turi prižiūrėti jaunesnį broli. Vaikų pasaulis – amžina kino tema, bet originalesnių filmų paskutiniai me-tais daug neatsirado, greičiau atvirščiai.

Richardas Linklateris, kurį, matyt, įkvėpė kelis dešimtmiečius kurta trilogija („Prieš Saulėtekį“, „Prieš Saulėlydį“ ir „Prieš vidurnaktį“), naujų filmą „Vaikystė“ („Boyhood“) taip pat pagrindė per dešimtį metų trukusiu savo herojaus stebėjimu. Nuo 2002-ųjų jis kasmet su tais pačiais aktoriais filmavo mažojo Meisono (Ellar Coltrane) gyvenimą nuo pirmųjų dienų mokykloje iki išstojimo į koložą. Kūrėjai žada filme parodytį šių dienų vaikystę JAV kitaip nei iprasta.

Konkurse bus ir senbuviai. Prie tokų priskirčiau Naujosios bangos klasiką Alainą Resnais, kurio 1959 m. filmą „Hirosima, mano meilė“ ką tik parodė „Žiemos ekranai“. Naujasis Resnais filmas „Myléti, gerti ir dainuoti“ („Aimer, boire et chanter“) sukurtas pagal jo mėgstamo dramaturgo Alano Ayckbourno pjesę. Filmo herojus draugai sužino, kad jam liko gyventi tik keli mėnesiai.

2009-aisiais netikėtai „Auksiniu lokiu“ už filmą „Liūdesio pienas“ apdovanota Claudia Llosa į festivalį sugrįžti su nauju filmu „Aloft“. Tai ir šeimyninė drama, ir, iš visko sprendžiant, apmästymai apie paslaptinės žmogaus galias gydyti kitų ligas.

Kaip buvusiai filologei, man vi-sada idomūs literatūros ir kino san-

„Vaikystė“

tykiai. Todėl bus smalsu pažiūrėti vokiečių aktoriaus ir režisieriaus Dominiko Grafo filmą „Mylimos“ („Die geliebten Schwestern“), kuris nukels į 1788-ujų vasarą į pasakos apie ménage à trois tarp maištingojo poeto Friedricho Schillerio ir dvięs seserų – Tiurinijos aristokratų Caroline von Beulwitz ir Charlotte von Lengefeld. Panardinti į estetizuotas fantazijas, regis, žada naujausia „Gržuolės ir pabaisos“ („La belle et la bête“) ekranizacija, kurią sukūrė Christophe'as Gansas. Jis šios pasakos veiksmą perkélė į 1810-uosis, o pagrindinius vaidmenis patikėjo Léa Seydoux ir Vincent'ui Casselui.

Tačiau daugiausia staigmenų, matyt, žada konkursinės programos filmai iš Kinijos, Japonijos ir Lotynų Amerikos. Jų laukių tikrai nekantriai, juolab kad Berlianalė prieš kelis dešimtmiečius ir atrado pasauliui naujajį Kinijos kiną, o paskutiniai metais skirtingose festivalio programose rodomi Argentinos, Čilės, Brazilijos kino kūrėjų filmai nie-kad nenuvilia. Tikiuosi, nenuvilių ir naujausias Lars von Triero filmas – ne konkurse bus parodyta pilna jo „Nimfomanės“ versija.

Tačiau kino formos eksperimentais dažniausiai stebina ne konkuru-

sinių, o „Panoramos“ ir „Forumo“ programų filmai. Avangardinius, eksperimentinius, eseistinius ir kitokius į nusistovėjusius rūšių ir žanrų apibrėžimus netelpačius filmus rodančio „Forumo“ programa taip ir rašo: „Documentary form“. Naujas rumunų režisierius Cornelius Poprumbui filmas „Antrasis kėlinys“ („A doilea joc“) bus „dokumentinė forma“ apie futbolą. Idomu, kuo ji skiriasi nuo dokumentinio filmo. „Forumo“ programos filmų geografijs plati: filmai iš Egipto, Australijos, Lotynų Amerikos, JAV, Pietų Korėjos, Uzbekistano, Tadžikistano, Kazachstano, Gruzijos, Meksikos bei kitų tolimų kampelių; tarp kūrėjų – kanadietis Denis Coté, lenkai Wilhelmas ir Anka Sasnalai, estas Veiko Ōunpuu. Pastarojo filmas „Laisvamaniai“ kartu su dvemis „Generation KPlus“ programoje rodomas latvių Daces Riduzes ir Janio Cimmermanio animaciniais filmais šiemet Berlyne vieninteliai atstovaus Baltijos šalių kinui, nors neabejoju, kad žiniasklaida netrukus sulaiks ir pergalingu prancišimui iš kino mugėjį į išskirusio Lietuvos stendo.

Lietuvišką pavardę (bent jau kol kas) aptikau tik „Forumo“ progra-moje – Rimvydas Leipus nufilmavo Peterio Krügerio dokumentinę

formą „N – The Madness of Reason“. Šio filmo herojus – prancūzas Raymond'as Borremans'as (1906–1988) XX a. viduryje paliko Europą ir išvyko į Afriką. Gyvenimą jis paskyrė to kito pasaulio enciklopedijos sukūrimui, bet mirė pasiekęs tik „N“ raidę.

Tradiciškai įdomi „Panoramos“ dokumentinių filmų programa. Kaip visada joje daug vietos skriama queer temai. Garsus italų režisierius Gianni Amelio pristatys dokumentinį filmą „Laimė būti kitokiam“ („Felice chi è diverso“). Jos herojai pasakoja apie gėjų gyvenimą fašistinėje ir pokario Italijoje. Anonse rašoma, kad ši antropologinė studija filme tampa šalies kultūros istorija.

Vienu originaliausiu šiųmetės Berliinalės filmų žada būti Michaelio Gondry „Is the Man Who is Tall Happy?“. Tai ir animacinis filmas, ir pokalbis su pasaulinės šlovės amerikiečių lingvistu Noamu Chomsky (kurio šaknys, beje, Lietuvoje). Pasinaudojės 16 mm kino kamera ir animacijos technikomis Gondry „išvertē“ Chomsky mintis ir vizijas į archaiškų ar siurrealistiškų paveikslėlių kalbą. Keista, bet Europos kinui visada daug dėmesio skyrusioje „Panoramajo“ – tik keli filmai iš mūsų Europos dalies.

Tačiau Berlynas visada žavi savo retrospektyvomis. Šiemet masina „Šešelių estetika“, ypač ta jos dalis, kuri pristato japonus Holivude, pavyzdžiu, aktorių Sessue Hayakawą, kuris dar XX a. pradžioje filmavosi Cecile'o B. DeMille'o ir Reginaldo Barkerio filmuose. Iš patirties žinau, kad į panašius filmus patekti sunkiausia. Ar pasiekė pamatyti bent dalį iš to, ką suplanavau, – jau kitą savaitę.

Rodo TV

Filmai gimsta iš sapnų

Šiuolaikiniams režisieriams vis dažniau filme užtenka vienos minčių. Ji gerai sukrumota, neskubant virškinama per visą filmą, nesukelia nepatogumų ir yra visiems aiški. Tiems, kurie nesupranta, išmintingasis Holivudas mintį dar paskartoja, išdėjës į kurio nors personažo lūpas. Žinoma, filmas filmui nelygu. Kuris nors režisierius tą mintį pateiks grakščiai, antras su-kurs atrakcioną, trečias dar sugebėjti įtikinti žiūrovą, kad jis ir yra pats tikriausias estetas, sugebantis suvokti didžių grožį, o ketvirtas ir pats patikės esąs talentinges kūrėjas. Tarp tokų Leos Caraxas bus balta varna, ūvaistūnas, fantazuotojas, nai-viai tikintis žiūrovų sugebėjimu su-vokti ir pratęsti jo niūrius sapnus. Po ilgokos pertraukos sukurti Caraxo „Šventųjų motorai“ (LRT Kul-tūra, 12 d. 21 val.) – ir atsiuveikini-mas su mylimaja, aktore Katerina Golubeva, kuriai dedikuotas filmas.

„Šventųjų motorų“ pradžioje pats Caraxas atsiduria kino teatre, tarsi

„Šventųjų motorai“

tam, kad jo akimis pamatyti ir pajustume, kas yra kinas, ką jis prarado paskutiniuais dešimtmiečiais, kokia ateitis jo dar laukia. Kaip ir dauguma Caraxo filmų, „Šventųjų motorai“ nuausti iš citatų, nuorodų, kinematografinių aliužių. Tai filmas apie kino prigimtį, o jo herojus Oskaras baltu limuzinu važinėja po Pariz̄, pavirsdamas elgeta, žudiku, auka, kapinių pogrindžio pabaisa, seni... Aktorius Denis Lavant'as persikūnija į dešimt personažų, kurie yra tarsi visą filmą vykstančio režisierius dialogo su kinu ir gyvenimu dalyviai. Pasak režisieriaus, „pakartotinis gyvenimas – vienas

pagrindinių filmo motyvų, tai ir gyvenimas po mirties, prisikėlimas dar vienam iškūnijimui, ir iš naujo pergyvenamį įvykiai. Viskas susiveda į patirtį. Tai, ką išgyvenai, naturės vertės, jei nepatyrė. Tačiau su vis naujais išgyvenimais ir patirtimi siejasi rizika. Man įdomu, ar mes vis dar esame pasirengę juos patirti. Manau, kad mums stanga drąsos. Man kinas simbolizuoją drąsa, patirtį ir veiksmą. Šiam jausmui priešinasi naujuju technologijų virtua-lumas.“

Deja, dauguma šios savaitės filmų atrodo lyg sukurti tos virtualios erdvės, todėl visai nesvarbu, ką žiū-

rēti, siužetas išliks tokis pat – herojus priešinasi aplinkybėms (teroristams, nusikalstėliams, savo silpnybėms), nugalėjas ir pabaigoje yra apdovanojamas arba įrodo kitims, kad yra geriausias. Matyt, tai kompensuoja žiūrovų per dieną patirtas nuoskaudas ar kompleksus. Kaip matote, nusiristi iki neva psichoanalizės – paprasta, galu pasiteisinti nebent tuo, kad žiūriu daug amerikietiškų filmų, kur tokis požiūris į didžių Sig-mundo Freudo atradimą (juk jis at-rado visai naujų žemyną – žmogaus psichiką) klesti jau daugiau nei pušimtį metų. Psichoanalitikas – mėgstamas amerikiečių filmų per-sonažas. Vieną tokius pamatyse Jona-s Pate'o filme „Psichanalitikas“ (BTV, 10 d. 21.30). Jo herojus, kurį suvaldino Kevinas Spacey, dirba Holivude, po žmonos mirties pamėgo rūkyti žolę ir nelabai tiki savo sugebėjimais gydyti gausius ir garsius pa-cientus. Tačiau šie pas jį veržte veržiasi.

Iš Holivudo visada malonu su-gržti į amžinąjį Pariz̄. Cédrico Klapisch'o filme „Parizius“ (LRT, 13 d. 23.15) bus daug personažų,

juos suvaldino prancūzų mėgstami aktoriai Fabrice'as Luchini, Romai-nas Duris, Albert'as Dupontelis, Karin Viard, Mélanie Laurent. Kas-dienės personažų istorijos (Klapis-chas mėgsta kurti mozaikiškus filmus) ir paverčia Pariz̄ toki, koki jį išsivaizduojame. Šias istorijas su-jungia šokėjas Pjeras, laukiantis širdies operacijos ir stebintis miesto gyvenimą iš balkono.

Pagrindinę „Psichopato“ ar „Pa-ryžiaus“ mintį suprasti nebus sun-ku. Žmogišumas, užuojauta, noras padėti kitam – ne tik šių dienų kine yra vertybės, kurių nuolat stinga. Bet kinas, kad ir ką sakytumėt, – ne edukacijos priemonė. Tikrasis kinas skverbiasi kur kas giliau ir veikia ne didaktika, o sukrėsdamas vaizdų ga-lia, kuri sklinda kad ir iš „Šventųjų motorų“ epizodo, kai Lavant'o personažas, grodamas akordeonu, juda per milžinišką katedrą. Aktoriaus žvilgsnis, garsai ir kameros ju-desys suteikia žodžiais neperteikiamos patirties. Kaip tik tokiai ir duoda drąsus gyventi toliau.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Istorija su geografija

Mariaus Ivaškevičiaus filmas „Santa“

Živilė Pipinytė

Įsivaizduokite tokią situaciją: pasitinkate ilgai lauktą mylimą moterį. Ji atskrenda su šešiaimečiu sūnumi. Oro uoste moteris nerodo jokių džiaugsmo. Jau lovoje, kai prasideda meilės žaidimas, ji atsigula ant jūsų ir staiga pareiškia, kad sūnui diagnozuotas vėžys ir kad gydymui reikės daug pinigų. Matydamas, kad žinia jus sukrėtė, bet nesulaukus entuziastingos reakcijos, kad pinigų bus, kiek reikia, moteris supyksta. Iš visko spren- džiant, ji jaučiasi ne tik nuviltą, bet ir beveik apgauta.

Ši lovos situacija iš Mariaus Ivaškevičiaus filmo „Santa“ (Lietuva, Suomija, 2014), nors ir absurdžia, gali skambėti visai. Reakcija priklau- sys nuo to, kaip iki tol klostesi filmo veiksmas, ką sužinojome apie perso- nažus, ar jie sužadino smalsumą, ar privertė žavėtis, užjausti, solidarizuotis, ar galime paaiškinti jų motyvus. Norčiau užjausti Inę, bet iki tos akimirkos lovoje ji nesugebėjo sudominti nei savo gyvenimo istorija, nei charakteriu, nei jausmaiši Jusiui.

Žinau tik tiek, kad lietuvių Ina ir suomis Jusis susipažino Laplandijoje, kur aktorius „dirba“ Kalėdų Seneliu. Būtent i Rovaniemi Inga atvežė savo sūnų Vincą. Graži blondinė iškart krito į akį Jusiui ir jis ėmė aktyviai ją merginti: pavečiojo abu su vaimku baltu elniu pakinkytomis rogiemis, nusivež į sauną, akompanuodamas sau gitara padainavo, sušoko su Inga tango. Kita vaišių dalyvė pasakė In- gai, kad ji panaši į buvusią Jusio žmoną ir kad jis – talentingas aktorius.

Apie Inę nežinome nė tiek. Ji, be abejų, jaučia savo vertę, bet kai Jusis Kalėdų Senelio drabužiais atskrenda į Vilnių, Inga nusileidžia jo

merginimui. Tada dar sužinome, kad Vinco tėvas yra anglas, kad jis retkarčiais atsiuncia po tūkstantį svarų, bet nieko daugiau. Iš to, kad Inga veda suomij į Katedros aikštę ir ant Gedimino kalno, fotografuoja ji lie- tuviškos trispalvės fone, taip pat daugiau informacijos neįstrauki. Greičiau atvirkšciai. Todėl sunku suprasti, kuo sėkmės sulaukus talentingą ra- štojają bei dramaturgą ir pradedantį kino režisierį Ivaškevičių sodo- mino ši moteris. Inga suvaidinusi Sandra Daukšaitė kiekvienam kadrui pasižymi tobulu makiažu (filmui persirūpinti į antrą pusę sužinome, kad ji dirba brangios parfumerijos ir kosmetikos parduotuvėje), vilki skonin- gus drabužielius ir beveik nekalba. Suprasti ką nors daugiau, deja, ne- pavyksta.

Tačiau Ingos nenoras pranešti apie mirtiną vaiko ligą Vinco tėviui jau sukėlė įtarimą, kad moteris ne- sugeba įvertinti situacijos. Todėl „incidentas“ Jusio lovoje atrodo tik infantiliškos trisdešimtmės noras suversti savo problemas mylinčiam vyriskiu. Kai Jusis išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situacija Suomijoje labiau primena lietuviš- ką, o ne holivudinę), Inga ilgam- dings iš filmo. Ji išskris į Angliją, pa- likusi Jusiui sergentį sūnų bei *deus ex machina* iš Lietuvos Rovaniemyje atsiradusią savo seserį Editą (Be- ata Tiškevičiūtė). Galbūt išskubės į darbą (akivaizdu, kad aktoriaus situ

Parodos	Kazio Varnelio namai-muziejus	Galerija „Kunstkamera“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	<i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>	<i>Ligoninės g. 4</i> Vitolio Trušio tapybos paroda „Sutemų šviesa“	
Nacionalinė dailės galerija	<i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija iki 16 d. – paroda „Siūlau naują pasaulį. Vito Luckaus fotografijos retrospektiva“ Paroda „Vaizdų vieta“ (Lietuvos fotografija iliustruotose žurnalose XX a. 7–8 dešimtmečiais) „90x60. Lietuvos fotografijos parodų plakatai. 1970–1987“	Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Senosios liturginės tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“ Paroda „Didžiulis mūras, vos per du uolečius žemén įgilintas, šitiek metų stebuklingai stovi“: Trakų parapinė bažnyčia XV amžiuje“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> iki 10 d. – Virgilijaus Jankausko fotoparoda „Donelaitis“
Vilniaus paveikslų galerija	<i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX–XX a. pirmos pusės tapyba iš Aleksandro Popovo rinkinio“	Rašytojų klubas <i>K. Sirvydo g. 6</i> Romualdo Požerskio fotoparoda „Mažasis Alfonsas“	Dailė Atsirito nauja parodų banga ir verta išsirošti į rimtesnį parodų lankymo turą. Vilniaus Šiuolaikinio meno centre – dvi hipnotizuojančios parodos: Sebastiano Diazo Moraleso „Ficcionario“, išsidriekusi per dvi didžiuosius priteimydias sales, ir Melvino Moti filmas „Hipererdvė“. Visiškai kitokia – intymi ar geraja prasme literatūriška, fantasmagoriška – Vido Poškaus „Vytauto jaunystė“ mažutėje galerijoje „Ra“ (Pranciškonų g. 8, Vilnius). Taip pat nereikėtų praleisti Andrius Zakarauskio parodos „Vardan“ galerijoje „Vartai“, nes šis autorius nuosekliai ir konceptualiai tyrinėja tapybos sampratą. Abejingu nepaliks Monikos Furmanavičiūtės paroda VDA galerijoje „Akademija“.
Radvilių rūmai	<i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikščių Radvilų Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas Paroda „Renesanso spindesys“ Paroda „Tohoku Japonijos fotografų akimis“	Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Sebastiano Diazo Moraleso (Argentina) projektas „Ficcionario“ Melvino Moti (Olandija) projektas „Hipererdvė“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39/6</i> iki 15 d. – vaikų piešinių paroda „Jau saulelė vėl...“
Taikomosios dailės muziejus	<i>Arsenalo g. 3A</i> Paroda „Nuo karo iki taikos“ (XX a. penktos dešimtmečio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos) Kazimiero Žoromskio (1913–2004) paroda „Nuo realizmo iki optimio meno“ Lenkijos fotografijos ir dizaino paroda „Materia Prima“	Galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 8 d. – Povilo Ričardo Vaitiekūno piešiniai	„Skalvijos“ kino centras <i>Goštauto g. 2/15</i> iki 14 d. – Justo Gratulevičiaus paroda „Pusiausvyros“
Vytauto Kasiulio dailės muziejus	<i>A. Goštauto g. 1</i> Vytauto Kasiulio kūrių kolekcija Paroda „Arbit Blato Paryžius ir Venecija“	Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> Gedvilės Bunykėlės paroda „Dvi tvarkos rūšys“	KAUNAS M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Paroda „Sveikas, Paryžiau! Litvakų dailininkų keliais“
Lietuvos nacionalinis muziejus	<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> nuo 7 d. – paroda „FC Jazz“	Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Andrius Zakarauskio paroda „Vardan“	Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> Rolando Karaliaus paroda „Būsena“ iš ciklo „Lūžio kartos vardai“ Paroda „Geriausias metų kūrinys“
Naujasis arsenolas	<i>Arsenalo g. 1</i> Seniosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė Paroda „Žemaičių krikšto ženklai“, skirta Žemaičių krikšto 600 metų sukaktiai	„Prospekto“ fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43</i> Aleksandro Macijausko fotografijų paroda „Negažių fotografija“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> Vladimiro Dubeneckio paroda „Architektas gyvenimo ir kūrybos teatre“
Vilniaus dailės akademijos galerijos	Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Fotografijos ir medijų karedos studentų paroda „Re(z)ginys“	Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> nuo 7 d. – paroda „FC Jazz“	A. Žmuidzinavičiaus kūrių ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64</i> Evaldo Mikalauskio paroda „Dar kartą beveik apie žmogų“
Galerija „Akademija“	<i>Pilies g. 44/2</i> Monikos Furmanavičiūtės paroda „Fuck identity. It's all about sex“	Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> iki 8 d. – <i>In memoriam</i> Liucijai Šulgaitei. „Širdies stebuklinga versmė“	Maironio lietuvių literatūros muziejus <i>Rotušės a. 13</i> „Maironis ir jo epocha. ...palieku visą mano judomajį turtą“ „Kristijonui Donelaičiui – 300“ „Rašytojai 1863 metų sukilime“
Tekstilės galerija „Artifex“	<i>Gaono g. 1</i> iki 15 d. – paroda „Žaismingi tyrimai sumanijoje tekstilej“	Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41</i> Paroda „Viva Verdi“, skirta Giuseppe's Verdi 200-ojioms gimimo metinėms	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15</i> Aldonos Jonuškaitės–Šaltenėnės paroda „Šešelių teatras“
Galerija „ARgenTum“	<i>Latako g. 2</i> iki 8 d. – Eimanto Ludavičiaus paroda „Erdvė“	Galerija „Arka“ <i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 11 d. – paroda „Baltais lapas. Devyniasdešimtųjų vaikai“ nuo 13 d. – Algimanto Patamio keramikos paroda „Paprasta, sudėtinga“	Ryšių istorijos muziejus <i>Rotušės a. 19</i> Arūno Daujoto (1963–2012) tapybos paroda
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“	<i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> nuo 11 d. – Šarūno Leonavičiaus iliustracijų, sukurta K. Donelaičio poemai „Metai“, paroda	Kauno fotografijos galerija <i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i> iki 15 d. – Kauno fotoklubo 50-mečio jubiliejinė skirtinga paroda
Telšių galerija	<i>Kęstučio g. 3</i> Šiaulių universiteto Menų fakulteto magistrų studijų studentų kūrybinių darbų paroda Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto IV kurso studentų vizualinių raiškos darbų paroda iki 13 d. – Žydrūnės Krūkaitės tekstilej	Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė <i>Vokiečių g. 4 / 2</i> Filomenos Linčiūtės–Vaitiekūnienės tapybos paroda „Medžiai ir bokštai“ nuo 7 d. – paroda „FC Jazz“	Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i> Dailės plenero „Kaunas – Hanza miestas“ kūrių paroda
Galerija AV17	<i>Aušros Vartų g. 17</i> nuo 11 d. – Jono Aničo darbų paroda „Proces“	Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> nuo 11 d. – Jono Aničo darbų paroda „Proces“	Eugenijaus Varkulevičiaus–Varkalio paroda „Smėlis, molis ir akmuo“
Dailės galerija-studija „Ra“	<i>Pranciškonų g. 8</i> iki 9 d. – Vido Poškaus akvarelių, piešinių, tapybos paroda „Vytauto jaunystė“	Dailės galerija-studija „Ra“ <i>B. Radvilaitės g. 6B</i> Paroda „Tirštas Raimondo Martinėno kūrybos spalvingumas“	Architektų namai <i>Vilniaus g. 22</i> Alvydo Bulakos tapyba
„Juškų gallery“		KKKC parodų rūmai <i>Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> Salvadoro Dalí litografijų, keramikos, skulptūros, medalų paroda „Materialusis siurrealizmas“	KLAIPĖDA KKKC parodų rūmai <i>Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> Salvadoro Dalí litografijų, keramikos, skulptūros, medalų paroda „Materialusis siurrealizmas“
			„7md“ rekomenduoja Dailė Atsirito nauja parodų banga ir verta išsirošti į rimtesnį parodų lankymo turą. Vilniaus Šiuolaikinio meno centre – dvi hipnotizuojančios parodos: Sebastiano Diazo Moraleso „Ficcionario“, išsidriekusi per dvi didžiuosius priteimydias sales, ir Melvino Moti filmas „Hipererdvė“. Visiškai kitokia – intymi ar geraja prasme literatūriška, fantasmagoriška – Vido Poškaus „Vytauto jaunystė“ mažutėje galerijoje „Ra“ (Pranciškonų g. 8, Vilnius). Taip pat nereikėtų praleisti Andrius Zakarauskio parodos „Vardan“ galerijoje „Vartai“, nes šis autorius nuosekliai ir konceptualiai tyrinėja tapybos sampratą. Abejingu nepaliks Monikos Furmanavičiūtės paroda VDA galerijoje „Akademija“.
			Dailė Atsirito nauja parodų banga ir verta išsirošti į rimtesnį parodų lankymo turą. Vilniaus Šiuolaikinio meno centre – dvi hipnotizuojančios parodos: Sebastiano Diazo Moraleso „Ficcionario“, išsidriekusi per dvi didžiuosius priteimydias sales, ir Melvino Moti filmas „Hipererdvė“. Visiškai kitokia – intymi ar geraja prasme literatūriška, fantasmagoriška – Vido Poškaus „Vytauto jaunystė“ mažutėje galerijoje „Ra“ (Pranciškonų g. 8, Vilnius). Taip pat nereikėtų praleisti Andrius Zakarauskio parodos „Vardan“ galerijoje „Vartai“, nes šis autorius nuosekliai ir konceptualiai tyrinėja tapybos sampratą. Abejingu nepaliks Monikos Furmanavičiūtės paroda VDA galerijoje „Akademija“.
			Muzika Vasarį 9 d., sekmadienį, 16 val. Taikomosios dailės muziejuje vyks koncertas „Romantizmas penkiems“. Kartu muzikuojantys Čiurlionio kvartetas ir pianistas Jurgis Karnavicius gros J. Brahms'o kvintetą, šiandien laikoma bene geriausiu tarp kamerinių romantinių kompozicijų fortepijonui ir styginių kvartetui. Popietėje taip pat skambės ižymus F. Schuberto Keturioliktasis styginių kvartetas „Mirtis ir mergelė“ („Der Tod und das Mädchen“).
			Teatras Valstybinis Vilniaus mažasis teatras vasario 7, 8 d. 18.30 kviečia į premjerą – režisierės Gabrieles Tuminaitės spektaklį „Dėdės ir dėdienės“ pagal Juozo Tumo Vaižganto apysaką. Spektaklyje ypač svarbūs vaidmenį kartu su jauniausios kartos kolegomis kuria legendinis aktorių Regimantas Adomaitis – jo įkūnijamas pasakotojo personažas idėjiškai apjungia visas „Dėdžių ir dėdienių“ siužetines linijas.
			Adomo Danusevičiaus paroda „Kamufliažinis vyriškumas“ Airių menininko Emanno O'Kane'o piešinių ir instalacijų paroda „And Time Begins Again“
			Baroti galerija <i>Aukštoji g. 3/3a</i> Jūratės Mykolaitytės tapyba
			Klaipėdos galerija <i>Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4</i> VDA Telšių fakulteto skulptūros ir metalo meno katedros studentų ir dėstytojų metalo plastikos bei fotografijų paroda iš tarptautinio ketaus liejimo simpoziumo Gdanske
			Herkaus galerija <i>Herkaus Manto g. 22</i> Liudviko Natalevičiaus tapyba
			ŠIAULIAI „Laiptų galerija“ <i>Žemaitės g. 83</i> Remigijaus Venckaus fotoparoda „Tušti ekrana“
			Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> Dailės magistrantų baigiamųjų darbų paroda
			S p e k t a k l i a i
			VILNIUS Nacionalinis operos ir baleto teatras 7 d. 18.30 – „BARBORA RADVILAITĖ“ (pagal S. Vainiūno, A. Malcio, H.M. Góreckio ir kt. muziką). Dir. – A. Šulčys
			8 d. 12 val. – „KALOTAI“. Rež. – J. Vaitkus
			9 d. 16 val. – „LAIŠKAI Į NIEKUR“ (R.M. Rilke's, M. Cvetajevos ir B. Pasternako laikų motyvais). Rež. – B. Mar
			Studija 12 d. 19 val. – „POETĖ“ (S. Neries dienoraščių ir eleraščių motyvais). Rež. – R. Garuolytė
			Vilniaus mažasis teatras 7, 8 d. 18.30 – PREMJERA! J. Tumo-Vaižganto „DÉDÉS IR DÉDIENÉS“. Rež. – G. Tuminaitė, komp. – G. Puskunigis. Vaidina R. Adomaitis, A. Šataitė, V. Sodeika, M. Capas, G. Latvėnaitė-Glūšajeva
			9 d. 12 val. – „MANO BATAI BUVO DU“. Idėjos aut. ir rež. – G. Latvėnaitė
			9 d. 17, 19.30 – „KITAS KAMPAS“ (VšĮ „Sąmoningas žmogus“)
			11 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus
			12 d. 18.30 – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – G. Glūšajevas
			13 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADA-GASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
			OKT/Vilniaus miesto teatras 7, 8 d. 19 val. OKT studijoje – A. Čehovo „ŽUVĖDRA“. Rež. – O. Koršunovas
			13, 14 d. 19 val. OKT studijoje – M. Gorkio „DUGNE“. Rež. – O. Koršunovas
			Valstybinis jaunimo teatras 7 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško
			8 d. 12 val. – H. Verburg „PINGVINAI IR KIAUŠINIS“. Rež. – R. Kudzmanaitė (Salė 99)
			8 d. 18 val. – H. Ibsono „ŠMĒKLOS“. Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
			9 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMININKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
			9 d. 18 val. – PREMJERA! „ALBANIOS NEKALTOJI“ (inscenacija Č. Stonio ir S. Norkutės). Rež. – S. Norkutė
			Rusų dramos teatras 7 d. 18.30 – L. Andrejevo „TAS, KURIS GAUNA ANTASIUS“. Rež. – J. Vaitkus
			8 d. 18.30 – R. Cooney „NR.13“. Rež. – E. Murašovas
			9 d. 18.30 – E.-E. Schmitto „DIEVIŠKOJŲ PASAULIŲ VIĘSBUTIS“. Rež. – S. Račkys
			9 d. 12 val. – „LINKSMOJI EINŠTEINO LABORATORIJA“. Rež. – S. Pikturaitė
			12 d. 18.30 – „MUMS VISKAS GERALI“. Rež. – J. Vaitkus (Klaipėdos dramos teatras)
			13 d. 18.30 – A. Vvedenskio „EGLUTĖ PAS IVANOVUS“. Rež. – J. Vaitkus

Teatras „Lélė“
7 d. 18.30 – „NE PAGAL ŠIO PASAULIO MADĄ“ (fantazija apie poetą K. Donelaitį). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
8 d. 12 val. – S. Siudikos „TRYS PARŠIUKAI“. Rež. – A. Mikutis
9 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“ Rež. – A. Mikutis
Mažoji salė
8 d. 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (Ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis
9 d. 14 val. – R. Mikučio „LIUNĖS NUOTYKIAI“ Rež. – A. Grybauskaitė
Menų spaustuvė
7 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „59'ONLINE“. Idėjos aut. L. Vaskova ir R. Maciliūnaitė (programa „Atvira erdvė'13“)
7 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – C. Graužinio „DRĀSI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)
8 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „GAIDELIS PINIGAUTOJAS“. Rež. – Š. Datenis (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)
8 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „DAR VIENAI MEILĖS STAIGMENA“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)
9 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „TARMIU STALAS“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
9 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ARABIŠKA NAKTIS“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)
11 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „MEILĖ TRIMS APELSINAMS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
13 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)
13 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „DAR VIENAI MEILĖS STAIGMENA“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)
KAUNAS
Kauno dramos teatras
8 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „GELBÉKIME MEILE“. Rež. – A. Jankevičius
9 d. 12 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė
9 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – B. Srblijanovič „SKÉRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas
Festivalis jaunimui „Nerk į teatrą“
10 d. 18 val. <i>Tavernos salėje</i> – „Playback“ teatro dirbtuvės
11 d. 14 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – aktoriės dirbtuvės su režisieriumi G. Padegimu
11 d. 16, 18 val. <i>Mažojoje salėje</i> – scenos kalba su aktore J. Aniulyte
11 d. 18 val. <i>Kęstučio 86 (Bokštai)</i> – „AKVARIUMAI“ (Klaipėdos universiteto choreografijos absolventų darbas kartu su „Padi Dapi Fish“ šokėjais)
12 d. 11 val., 14 d. 16 val. <i>Tavernos salėje</i> – šešmas su VDU vaidybos studentais
12 d. 12 val. – ekskursija po teatro erdves
12 d. 14 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – muzikinės dirbtuvės (koncertas su kompozitoriumi, multiinstrumentalistu T. Dobrovolskiu)
12 d. 13 val. <i>Rūtos salėje</i> – A. Čechovo „TRYS SESERYS“. Rež. – A. Giniotis (LMTA ketvirtuo kuro studentų spektaklis)
12 d. 16.15 <i>Rūtos salėje</i> – G. Boccaccio „DEKAMERONAS“. Rež. – E. Kižaitė (LMTA ketvirtuo kuro studentų spektaklis)
13 d. 17 val. <i>Tavernos salėje</i> – „TEATRO KALBĖJIMAI“ (muziejaus online pristatymas, spektaklių peržiūros, diskusijos)
14 d. 23 val. <i>Rūtos salėje</i> – „PIRMA NAKTIS TEATRE“ (pagal F. von Schillerio „Plēšikus“). Rež. – A. Areima
11 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius
12, 13 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – A. Čechovo „VÝŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Areima
Kauno muzikinis teatras
7 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIU SPIN-

DESYS“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervin- gis ir G. Visockis
8 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIR- PÉJAS“. Dir. – J. Janulevičius
9 d. 12 val. – Z. Bružaitės „GRYBŲ KARAS IR TAIKA“. Dir. – V. Visockis
9 d. 18 val. – I. Kálmáno „GRAFAITÉ MARICA“. Dir. – J. Janulevičius
12 d. 12 val. – T. Kutavicius, V. Palčinskai- tės „NYKŠTUKAS NOSIS“. Dir. – V. Visockis
13 d. 18 val. – „ZYGFRYDO VERNERIO KABARETAS“. Dir. – J. Janulevičius
Kauno kamerinis teatras
7 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZA“. Rež. – S. Rubinovas
8 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŪDYSTĖ“. Rež. – S. Rubinovas
9 d. 18 val. – F. Zelerio „TIESA“. Rež. – S. Rubinovas
13 d. 18 val. – P. Lagerkvisto „NEŪŽAUGA“. Rež. – S. Rubinovas
Kauno mažasis teatras
7 d. 19 val. – G. Grajusko „REZERVATAS“. Rež. – A. Veverskis
9 d. 12 val. – „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – A. Baniūnas
13 d. 19 val. – M. Fratti „SESUO“. Rež. – A. Žukauskas
Kauno lėlių teatras
8 d. 12 val. – PREMJERA! D. Čepauskaitės „SKRUDŽAS, ARBA DIENA, KAI GALIMA ATVERTI SAVO ŠIRDĮ“ (pagal Ch. Dickenso apysaką „Kalėdų giesmė“). Rež. – A. Lebeliūnas
8 d. 17 val. – „APIE LIETUVĄ, ŽEMĘ IR TAVE“
9 d. 12 val. – PREMJERA! „ČIPOLINO NUOTYKIAI“ (pagal G. Rodari). Rež. – K. Jakštės
KLAIPĖDA
Klaipėdos valstybinis dramos teatras
8 d. 18.30 <i>Žvejų rūmuose</i> – R. Everettas „DEMONAI“ Rež. – G. Padegimas
9 d. 18 val. <i>Klaipėdos dramos teatre</i> – K. Dragunkajos „LUNAČIARSKIO LUNAPARKAS“. Rež. – D. Rabašauskas
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras
8 d. 18.30 – Z. Liepinio „ADATA“
9 d. 12 val. <i>Teatro kolonų salėje</i> – „VERPALŲ PASAKOS“
ŠIAULIAI
Šiaulių dramos teatras
8 d. 18 val. – M. Pagnolio „DUONKEPIO ŽMONA“. Rež. – A. Lebeliūnas
9 d. 12 val. – S. Kozlovo „EZIUKAS RŪKE“. Rež. – P. Ignatavičius
9 d. 18 val. – J. Fosse „VIENĄ VARASOS DIENA“. Rež. – A. Vidžiūnas
11 d. 18 val. – PREMJERA! „PAŽADÉK, KAD NEIŠEISI PIRMAS“. Rež. – A. Lebeliūnas
PANEVĖŽYS
Juozo Miltinio dramos teatras
7 d. 18 val. – J.L. Lagarce'o „Š BUVAU NAMUOSE IR LAUKIAU, KOL ATEIS LIETUS“. Rež. – R. Morkūnas
9 d. 13 val. – PREMJERA! D. Rodario „SIDABRINÉS STRĖLÉS KELIONĖ“. Rež. – D. Skamarakas
11 d. 18 val. – PREMJERA! A. Čechovo „ŽUVĖDRA“. Rež. – D. Kazlauskas
Koncertai
Lietuvos nacionalinė filharmonija
8 d. 18 val. <i>Panevėžio muzikiniame teatre</i> , 9 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – Čiurlionio kvartetas. Solistas J. Karnavicius (fortepijonas)
8 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Belgijos baroko orkestras „B'Rock“ Solistas M. Stegeris (išilginė fleita)
9 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninės orkestras. Dir. – M. Barkauskas
Vaka rai
VILNIUS
Rašytojų klubas
11 d. 17.30 – K. Donelaičio ir Just. Marcinkevičiaus kūrybos valanda. Skaito aktorė G. Urbanaitė. L. Rézos ir lietuvių liaudies dainas atlieka G. Žilytė
13 d. 17.30 – poetės E. Karnauskaitės naujos knygos „Užpustomi“ pristatymas. Kartu su autore dalyvauja literatūros kritikai V. Gasiliūnas, R. Kmita, J. Riškutė. Fleita groja A. Radziukynas

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

Church of the St Johns in Vilnius : guide : Vilnius University's cultural heritage. – Vilnius : [Vilnius University] : Vilnius University Press, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 64 p. : iliustr. – Nugar. antr. Guide to the Church of the St Johns in Vilnius. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-459-267-6

Dainų ir ortojų tėvynė = The homeland of songs and ploughmen : neprilausomybės kelias : [fotoalbumas] / Vytautas Ylevičius. – [Vilnius] : [V. Ylevičius], [2013] (Vilnius : BALTO print). – 228, [2] p. : iliustr., portr. – Dalis gretut. teksto liet., angl. – Tiražas 400 egz. – ISBN 978-609-374-7 (jr.)

Kinas ir filosofija : kolektyvinė monografija / Nerijus Milerius (sudarytojas), Audronė Žukauskaitė, Jūratė Baranova ... [et al.]. – Vilnius : [Vilniaus universitetas] : Vilnius universiteto leidykla, [2013] (Vilnius : Petro ofsetas). – 223, [1] p. : iliustr. – Santr. angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-459-228-7

Lights on : gidas į šiuolaikinę Lietuvos jaunuju fotografių / sudarytoja Egli Deltuvaitė ; [tekstas: Egli Deltuvaitė, Jurij Dobriakov] ; [vertėjai Jurij Dobriakov, Isabelle Chandavoine]. – Vilnius : [Lietuvos fotomenininkų sąjunga] : Lietuvos fotomenininkų sąjungos fotografijos fondas, 2013 (Vilnius) : Draugų studija). – 134, [1] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl., pranc., rus. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-438-59-5 (jr.)

Peizažo erdvė = The world of landscapes : [Rolando Valiūno ir advokatų kontoros „LAWIN Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai“ meno kolekcija]. – Vilnius : Advokatų kontora „LAWIN Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai“ : R. Valiūnas, 2010- . – (LAWIN meno kolekcija). – Virš. antr. nenurodyta. – Antr. p. aut. nurodytos klaidingai. – (jr.)

T. 2 / [sudarytoja] Nijolė Tumėnienė ; [tekstų autorė Nijolė Tumėnienė] ; [vertėja Irena Paškauskienė]. – 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 286, [2] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-609-95084-5 (jr.)

Tai Lietuva = Lithuania in action : Lietuvos spaudos fotografija, 2010-2013 : [albumas] / [sudarytojas Jonas Staselis] ; [vertimas į anglų kalbą: Violeta Stankūnienė]. – Vilnius : [Vilniaus universitetas] : Vilniaus universiteto leidykla, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 64 p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-459-262-1

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Donelaičio kelyje : [eileraščiai] / Alfonzas Jonas Navickas. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2013 (Klaipėda : KU I-kla.). – 83, [1] p. : iliustr., portr. – Dalis gretut. teksto liet., lenk., rus. – Tiražas [80] egz. – ISBN 978-9955-18-766-0 : [26 Lt 4 ct]

Išgertuvės su velniu : [mirtingos grumtynės tarp pareigos ir meilės] : [romanas] / Jack Higgins ; iš anglų kalbos vertė Petras Ilgakojis. – Kaunas : [Jotema, [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 285, [2] p. : žml. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-413-8

Juodojo dėdė : [detektivinis romanas] / Michael Connolly ; iš anglų kalbos vertė Rasa Stašytė. – Kaunas : [Jotema, [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 350, [2] p. – Tiražas [2500] egz. – ISBN 978-9955-13-412-1 (jr.)

Kaulų sodas : [detektivinis romanas] / Tess Gerritsen ; iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis. – [2-oji patais. laida]. – Kaunas : [Jotema, [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 414, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-414-5

Kūčių vakar : miniatiūros / Jūratė Sučylaitė. – 2-asis papild. leid. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2013 (Klaipėda : KU I-kla.). – 66, [1] p. – Tiražas 90 egz. – ISBN 978-9955-18-772-1 : [10 Lt 58 ct]

Laimės ieškojimas : apskymai / Emilia Liegutė ; [parengė Onutė Gudžiūnienė]. – Vilnius : Homo liber, 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 213, [3] p. – Tiražas [400] egz. – ISBN 978-609-446-070-8 (jr.) : [10 Lt 90 ct]

Muzikos vaudouklės : [detektivinis romanas] / Aleksandra Marinina ; iš rusų kalbos vertė Jurgis Gimberis. – [2-oji patais. laida]. – Kaunas : [Jotema, [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 304 p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-415-2 (jr.)

Padovanok dainoj man Lietuvą : [poezijos rinkinys] / Romas Bernotas. – Vilnius : [R. Bernotas], 2014. – 161, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-408-508-6

Pažinimo kelias : priėj laiko rodyklę pažvelgus / Jonas Grigas ; Vilniaus universitetas. – Vilnius : Vilniaus universitetas : Vilnius universiteto leidykla, 2013 (Vilnius : Standartų sp.). – 435, [1] p. : iliustr. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-459-204-1 (jr.)

Trys naujos pajūrio legendos / Algirdas Vaitiekūnas. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2013 (Klaipėda : KU I-kla.). – 30, [1] p. – Tiražas [80] egz. – ISBN 978-9955-18-768-4 : [11 Lt 7 ct]

Veidių šiluma : [poezijos rinkinys] / Romas Bernotas. – Vilnius : [R. Bernotas], 2014. – 169, [1] p. : iliustr. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-408-509-3

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Aukšinio dinario istorijos : pasaka – nepasaka, tiesa – netiesa / Jonas Česnulevičius. – Radviliškis : Radviliškio rajono savival

„Išgelbėti poną Benksą“

Savaitės filmai

Amerikietiška afera ***

Ką tik trimis „Auksiniai gaubliai“ (už geriausią komediją, geriausiai komedijos aktorei – Amy Adams ir geriausiai antrojo plano aktorei – Jennifer Lawrence) apdovanotas Davido O. Russello filmas pasakoja apie 8-ojo dešimtmečio pabaigoje ir 9-ojo dešimtmečio pradžioje FTB vykdytą specialiąją operaciją „Abscam“. Operacijos tikslas buvo išsiaiškinti nelegalią prekybą meno šedevrais. FTB bendradarbius šioje operacijoje buvo sukcūs ir jo partnerė. Jie turėjoapti vogtų meno vertybų vagių ir pirkėjų iš Artimųjų Rytų tarpininkais. Tačiau operacija atskleidė ir neregėto masto politikų korupciją. Filme taip pat vaidina Christianas Bale'as, Bradley's Cooperis, Jeremy Renneris, Jackas Hustonas, Michaelas Pena (JAV, 2013). (Vilnius)

Džekas Rajanas: šešelių užverbuotas ***

Populiariu romanu apie šnipus autorius Tomo Clancy sukurtas CŽV analitikas Džekas Rajanas šiame filme atsidurs Maskvoje. Uždavinys pa- prastas – patikrinti rusų milijarderiaus Viktoro Čerevino kompanijos operacijas. Tačiau pasikėsinama Džeką užmušti ir jis turi gintis, prisiminti armijoje igytus iygūdžius ir elgtis kaip tikras specialusis agentas. Atsitiktinai Džekas sužino, kad jo darbdavys kartu su rusų vyriausybe planuoja teroro aktą, neišvengiamai sukelsiantį pasaulyną chaosą. Laimė, Džekas nėra vienas: jam padeda patyręs karininkas Harperis ir netikėtai Maskvoje atsidūrusi žmona Keti. Filme, kurį sukūrė Shakespeare'o žinovas, aktorius ir režisierius Kennethas Branagh, vaidina Chrisas Pine'as, Keira Knightley, Kevinas Costneris, sau režisierius paskyrė milijarderiaus vaidmenį (JAV, Rusija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)

Išgelbėti poną Benksą ***

Pasakojimas apie tai, kaip galingasis Waltas Disney'us 20 metų įkalbinėjo Pamelą L. Travers parduoti jam knygos apie Merę Popins teises, Johno Lee Hancocko filme pavirto žavia, malonia, sentimentalalia, gal šiek tiek „cukruota“ istorija. Bet tai nestebina, juk Disney'us buvo išsiūkinęs, kad gyvenimas pernelyg liūdnas, todėl ekranė jį reikiaria pagražinti. Veiksmas prasideda, kai 7-ojo dešimtmečio pradžioje rašytoja pagaliau atvyksta į Los Andželą deryboms. Jos reikalavimai milžiniški ir ne visai įgyvendinami (koks gali būti filmas vaikams be dainų?), bet prodūseris įtikinėja, argumentuoja, aiškina, nes jis pažadėjo savo vaikams ekranizuoti knygą. Komiškos derybos – tik viena filmo dalis. Kita ir daug dramatiškesnė – rašytojos vaikystės prisiminimai, paaškinantys, iš ko gimięs garsioji knyga. Idomū stebėti ir dviejų kultūrų susidūrimą: Emmos Thomson suvaidinta rašytoja įpratusi kurti vienatvėje, jai artimas anglų formalumas, klasikinės kultūros konvencijos. Tomo Hankso Disnėjus garbina darbą kolektyve, jis paslankus, linkęs į kompromisus ir nuoširdžiai žavisi savo paties kuriamu kičiu. Taip pat filme vaidina Colinas Farrellas, Ruth Wilson, Paulas Giannattis (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Šeimos albumas: rugpjūtis ***

Kupinas sarkastiško humoru žvilgsnis į sudėtingus motinos (Meryl Streep) ir trijų suaugusių dukterų (Julia Roberts, Juliette Lewis, Julianne Nicholson) santykius. Dukters paliko šeimą, kad būtu kuo toliau nuo artimųjų ir praeities. Tačiau vieną dieną jos yra priverstos gržtii ir pagaliau suvokti jausmus, kurie kadaise privėdė prie konfliktų. Johno Wellso filmas pasakoja (kartaip gal pernelyg jausmingai) universalią istoriją apie šeimos ryšius. Jame yra daug nemalonios tiosios, bet ir viltis, kad kartu išgyventa krizę padės filmo herojėms išspręsti su praeitimis susijusias problemas. Papildoma žvaigžduotė už įsimenantį aktorių ansamblį: filme taip pat vaidina Chrisas Cooperis, Ewanas McGregoras, Margo Martindale, Samas Shepardsas, Dermotas Mulroney (JAV, 2013). (Vilnius)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

7–13 d. – Valentinas už 2rū (rež. E. Kubilius) – 11, 13.45, 16.30, 19.15, 22 val.
12 vergovės metų (JAV) – 12, 15, 18, 21 val.
Robotas policininkas (JAV) – 12.15, 15.15, 18.15, 21.15
7, 10–13 d. – Lego filmas (JAV) – 13.45, 16.15, 18.45; 9 d. – 12, 13.45, 16.15, 18.45
8 d. – A. Dvoržako „Undinė“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.55
Džekas Rajanas: šešelių užverbuotas (JAV, Rusija) – 14.15, 16.45, 19.15, 21.45
Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 11, 15.45, 18.30, 21.15
Išgelbėti poną Benksą (JAV) – 14.45, 17.45, 21 val.
Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 15.30, 18 val.
Amerikietiška afera (JAV) – 15, 20.30
Ledo šalis (3D, JAV) – 13.30, 16 val.
Ledo šalis (JAV) – 11.45
Aš, Frankensteinas (3D, JAV, Australija) – 18.30, 21.30
8, 9 d. – Narsusis riteris Justinas (Ispanija) – 11.30; 7–13 d. – Narsusis riteris Justinas (3D, Ispanija) – 13.45
47 roninai (3D, JAV) – 15.55
7, 9–13 d. – Didis grožis (Italija, Prancūzija) – 18.45
7, 9–13 d. – Meilė Niujorke 3: žmonos astogose (Rusija) – 21.50
7–13 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 21.30
8, 9 d. – Pasivaikščiojimas su dinozaurais (JAV) – 12.30
7–13 d. – Čempionai (Rusija) – 18.15
Šeimos albumas: rugpjūtis (JAV) – 20.45
Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 11.15

Cinemas Akropolis

7–13 d. – Valentinas už 2rū (rež. E. Kubilius) – 10.30, 13.15, 16, 18.45, 21.30
Robotas policininkas (JAV) – 10.45, 13.30, 16.15, 19, 21.40
Lego filmas (JAV) – 10.15, 12.30, 15, 17.30
12 vergovės metų (JAV) – 20 val.
Džekas Rajanas: šešelių užverbuotas (JAV, Rusija) – 13.45, 16, 18.45, 21.30
Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 11.15, 16.45, 19.20, 21.50
Ledo šalis (3D, JAV) – 11.45, 14.15, 15.30
7, 10–13 d. – Ledo šalis (JAV) – 12.45; 8, 9 d. – 10.20, 12.45
7–13 d. – Narsusis riteris Justinas (3D, Ispanija) – 11, 13.15; Aš, Frankensteinas (3D, JAV, Australija) – 18.15, 20.45; Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 15.20, 20.15
Išgelbėti poną Benksą (JAV) – 12.15, 17.45
Čempionai (Rusija) – 15.15, 20.30
Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 18 val.

„Skalvijos“ kino centras

7 d. – Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 16.50; 8 d. – 18.10; 9 d. – 17.10; 10 d. – 21.20; 11 d. – 17 val.
7 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 18.40; 8 d. – 20 val.; 9 d. – 21.30; 10 d. – 19.10, 11 d. – 21.20, 12 d. – 21 val.; 13 d. – 21.20
7 d. – 12 vergovės metų (JAV) – 21 val.; 8 d. – 15.40; 10 d. – 16.40; 11 d. – 18.50; 12 d. – 21 val.; 13 d. – 18.50
11 d. – Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 16.40; 13 d. – 16.40
9 d. – Baseinas (Prancūzija, Italija) – 19 val. (filmą pristatys I. Keidošiūtė)
8 d. – Ernestas ir Selestina: meškučio ir

pelytės nuotykliai (Prancūzija) – 14 val.

8 d. – Animacijos dirbtuvėlės – 12 val.
9 d. – Didysis lokys (animacija, Danija) – 14.30
9 d. – K. Zylės knygos vaikams „Milžinas mažylis“ pristatymas – 16 val.
10 d. – Scansas seniorams. Detektivas Daunas (Norvegija) – 14.50

Pasaka

7 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 16.30; 8, 9 d. – 16 val.
7 d. – 12 vergovės metų (JAV) – 18.45; 8 d. – 18.30; 9 d. – 20.30; 10 d. – 18 val.; 11 d. – 20 val.; 12 d. – 16.30; 13 d. – 21.15
7, 8 d. – Valentinas už 2rū (rež. E. Kubilius) – 21.30; 9 d. – 18.15; 10 d. – 21 val.; 11 d. – 19 val.; 12 d. – 19.15; 13 d. – 15.15, 19 val.
7 d. – Šeimos albumas: rugpjūtis (JAV) – 16.45; 9 d. – 14.15; 12 d. – 21 val.
7 d. – Detektivas Daunas (Norvegija) – 19.15; 8 d. – 18.15; 9 d. – 16.45; 10 d. – 18.30; 11 d. – 18 val.; 12 d. – 19 val.; 13 d. – 17.15
7 d. – Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 21.15; 8 d. – 16.15; 9 d. – 18.45; 10 d. – 20.30; 11, 12, 13 d. – 17 val.
7 d. – Aš tuo grįšiu (Prancūzija) – 18, 20 val.; 8 d. – 17, 19.30; 9 d. – 16.30, 19 val.; 11 d. – 18.30; 12 d. – 18 val.

8, 14 d. – Narsusis riteris Justinas (Ispanija) – 14 val.
8 d. – Meilei nereikia žodžių (JAV) – 14.15; 11 d. – 21.15; 13 d. – 15, 21 val.

8 d. – Amerikietiška afera (JAV) – 20.30; 9 d. – 20.45; 11 d. – 21.30
8 d. – Magiškas Paryžius 3 (Prancūzija) – 15 val.; 13 d. – 18 val.; 9 d. – Virtuvė sielai (Vokietija) – 14.30; 13 d. – 20 val.

8 d. – Ozo kino salė

7 d. – Julija (Vokietija) – 16 val.
7, 12 d. – Paskutinės dienos Marse (D. Britanija) – 18 val.; 11 d. – 16 val.
8 d. – Igruški (rež. L. Lužytė) – 14 val.
8 d. – Barzakh (rež. M. Kvedaravičius) – 15 val.
8 d. – Išlikimo eksperimentas (JAV) – 16 val.; 11, 13 d. – 18 val.
12 d. – Coco prieš Chanel (Prancūzija) – 16 val.
13 d. – Vardas tamsoje (rež. A. Marcinkienė) – 16 val.

KAUNAS

Forum Cinemas
7, 8 d. – Valentinas už 2rū (rež. E. Kubilius) – 10.30, 13.15, 16, 18.45, 21.30; Robotas policininkas (JAV) – 16.15, 19, 21.40; Lego filmas (JAV) – 10.30, 13, 17.50; 12 vergovės metų (JAV) – 20.15
7 d. – moksleivių videofilmų konkursas „Rodom 2013“ – 16 val.

7, 10–13 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 13.35, 15.35, 18.10, 21.10
8, 9 d. – 11, 13.35, 15.35, 18.10, 21.10
7–13 d. – Ledo šalis (3D, JAV) – 10.45, 15.20
7, 9–13 d. – Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 17.40, 20.15; 8 d. – 21.20
7–13 d. – Džekas Rajanas: šešelių užverbuotas (JAV, Rusija) – 18.45, 21.10; Narsusis riteris Justinas (3D, Ispanija) – 13.45, 15.50; Narsusis riteris Justinas (Ispanija) – 10.45
7, 9–13 d. – Aš, Frankensteinas (3D, JAV, Australija) – 21.20

ŠIAULIAI

Forum Cinemas
7–13 d. – Valentinas už 2rū (rež. E. Kubilius) – 10.30, 13.15, 16, 18.45, 21.30; Robotas policininkas (JAV) – 16.15, 19, 21.40; Lego filmas (JAV) – 10.30, 13, 17.50; 12 vergovės metų (JAV) – 20.15
7 d. – moksleivių videofilmų konkursas „Rodom 2013“ – 16 val.

7, 10–13 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 13.35, 15.35, 18.10, 21.10
8, 9 d. – 11, 13.35, 15.35, 18.10, 21.10
7–13 d. – Ledo šalis (3D, JAV) – 10.45, 15.20
7–13 d. – Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 13.25, 18.30
7 d. – Džekas Rajanas: šešelių užverbuotas (JAV, Rusija) – 20.50; 8–13 d. – 16, 20.50
7–13 d. – Narsusis riteris Justinas (3D, Ispanija) – 13.15; 8, 9 d. – Narsusis riteris Justinas (Ispanija) – 11.15

PANEVĖŽYS

Forum Cinemas Babilonas
7, 10–13 d. – Valentinas už 2rū (rež. E. Kubilius) – 13.15, 16, 18.45, 21.30; 8, 9 d. – 10.30, 13.15, 16, 18.45, 21.30
7, 10–13 d. – Lego filmas (JAV) – 13.35; 8, 9 d. – 11.15, 13.35
7–13 d. – Robotas policininkas (JAV) – 18.15

7–13 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Vėlyvis) – 15.15, 18, 20.45
8, 9 d. – Ledo šalis (3D, JAV) – 10.15
7–13 d. – Narsusis riteris Justinas (3D, Ispanija) – 13 val.; Santa (rež. M. Ivaškevičius) – 15.55; Džekas Rajanas: šešelių užverbuotas (JAV, Rusija) – 21 val.

© „7 meno dienos“ Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“,

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eil. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462.